

Verkmenntaskólinn á Akureyri

Dansk

grammatik

6. udgave

lære²

ORDKLASSE: verbum

BØJES: lærer, lærte, lært

DELES: læ-re

1. = få viden og øvelse i noget

2. = give viden og øvelse i noget; undervise

dansk¹

ORDKLASSE: substantiv (et)

1. = sprog som tales i Danmark • tale dansk

2. = skolefag hvor man lærer at læse og skrive samt at forstå og producere tekster

grammatik

ORDKLASSE: substantiv (en)

BØJES: grammatikken, grammatikker, grammatikkerne

DELES: gram-ma-tik

1. = læren om hvordan et sprogs sætninger opbygges • eleverne skulle lære tysk grammatik

2. = lærebog om grammatik • hun købte en tysk grammatik

EFNISYFIRLIT

FRAMBURÐUR	2
ORÐABÓK	4
NAFNORÐ	7
KYN	8
ÓÁKVEDINN GREINIR	8
ÁKVEDINN GREINIR EINTÖLU	9
FLEIRTALA NAFNORÐA	10
ÁKVEDIN GREINIR Í FLEIRTÖLU	12
EIGNARFALL	14
SAGNORÐ	17
NAFNHÁTTUR	17
BODHÁTTUR	18
NÚTÍÐ	19
HJÁLPARSAGNIR	21
VEIKAR SAGNIR	22
STERKAR SAGNIR	22
NÚBÁLEGAR SAGNIR	27
ÞOLMYND	30
LÝSINGARORÐ	33
BEYGING LÝSINGARORÐA	33
ÁKVEDIN BEYGING LÝSINGARORÐA	34
<i>Undantekningar</i>	37
STIGBREYTING	41
FORNÖFN	45
PERSÓNUFORNÖFN	45
EIGNARFORNÖFN	47
ÁBENDINGARFORNÖFN	51
ÓÁKVEDIN FORNÖFN	53
SPURNARORÐ	54
TÖLUORÐ	56
RADTÖLUR	58
TÍMASETNINGAR	60
ÁDRAR ALMENNAR TÍMASETNINGAR	60
ORÐASAMBÖND – FORSETNINGAR	62
ÝMIS ATVIKSORÐ	64
NÄR/ÐA (ÞEGAR)	64
OM/HVIS	65
DET/DER (ÞAÐ)	65
ORÐARÓÐ	66
LISTI YFIR ÝMIS SMÁORÐ	67
LISTI YFIR STERKAR SAGNIR (EKKI TÆMANDI)	67
Ýmsir stílar	69

Framburður

Það sem þarf að leggja sérstaka áherslu á, þegar verið er að æfa framburð á dönsku, eru sérhljóðarnir, enda eru þeir margir allt öðru vísi en í íslensku. Hér verður reynt að skrifa danska framburðinn á íslensku en það er hins vegar ekki nema til að gefa hugmynd og getur aldrei orðið nákvæmt.

stafur	framburður	dæmi um orð	framburður
a	a /e	aldrig – nat	aldrí – nett
b	bi	bil	bíl
c	si	center	sen–dö
d	di	dyr	duaj
e	i	ego	igó
f	eff	fire	fíö
g	gi	glas	gless
h	ho	humør	hú–möa
i	í	is	ís
j	joðð	juni	júní
k	ko	køre	kö–a
l	ell (mjúkt)	ligge	liggö
m	emm	meget	mæjðö
n	enn	ny	núj
o	ó (o)	bog – op	bó – opp
p	pi	pige	pí–ö
q	kú	quis	kvis
r	e–a(r)	rum – være	(rúm) – ve–ö
s	ess	sende	sennö
t	ti	tale	telö
u	ú	ude	úðö
v	vi	vide	víðö
w	dobbelt vi	weekend	vík–end
x	ex	sex	sex
y	uj	by	buj
z	sedd	zoo	sú
æ	e	bære	be–ö
ø	u/ö	øl – øm	ull – ömm
å	o	hånd	honn

Að auki eru ýmsar samsetningar sem þarf að þekkja:

av	á	havn	há–n
eg/ej	æ	jeg – sej	jæ – sæ
ig	í	dejlig	dæ–lí
hv	v	hvem	vemm
hj	j	hjem	jemm
ld	ll	holde	hollö
nd	nn	finde	finnö
ds	ss	pudse	pússö
rd	hljóðlaust d	bord	bo–a
d	ð	bade	beðö
au	á	august	á–Gúst
øj/øgg	oj	løj – løg	loj
		det	di
		de	dí

Athugið einnig að **áhersla** skiptir gríðarlega miklu máli. Hún er venjulega táknuð með kommu inni í orði og áherslan kemur á eftir kommunni. Au'gust er þannig með áherslu inni í miðju orði. Eins að einstaka orð eru borin fram miðað við það tungumál sem það kemur úr.

Opgave 1

Æfðu framburðinn á eftirtöldum orðum:

hljóð

e	næse	læbe	være	tænke
	læge	glæde	kæle	vække
ú	ud	jul	hus	tude
	du	hun	kun	hue
o	skål	på	få	må
	stå	håbe	låse	år
u	øl	sød	møde	købe
	tøve	pølse	kød	blød
ö	køre	hørte	øre	søn
	svømme	tømme	løn	grøn
uj	lyde	by	skyde	nyde
	syg	gyde	tyve	fryse
u	synd	hyggelig	lykke	lytte
	kysse	synge	bygge	skynde
aj	lege	jeg	skreg	bleg
	pege	vej	nej	rejse
v	hvem	hvor	hvis	hvad
j	hjem	hjælpe	hjul	hjerte
ö	ud	med	lyd	båd
	måde	bede	hedde	mode
ll	kalde	falde	fjeld	fuld

Opgave 2

Æfðu áherslurnar í eftirfarandi orðum:

be'gynde	ci'tron	ek'samen	for'budt	geogra'fi
hum'ør	i'gen	ja'paner	kar'toffel	melo'di
na'zist	opera'tion	popu'lær	re'tur	sep'tember
ser'vere	to'bak	unor'mal	varia'tion	Øko'nomisk

NANNA (Kim Larsen)

Fylltu inn orðin sem vantar í textann:

Nanna með den røde _____

og lange sorte _____,

hun drikker og hun er lidt _____

så hun er _____

"Det er så trist, det er så trist," _____ de.

Nanna með den røde _____

og lange sorte _____,

hun har to _____ og otte _____,

så hun er _____

"Det er så trist, det er så trist," _____ de.

Nanna með den røde _____

og lange sorte _____,

hun _____ og får dem til at _____.

- Hør, sig _____ hvad er der egentligt _____?"

"Det er så trist, det er så trist," _____ de.

La-ba-etc.

Orðabók

Það er ekki hægt að leggja nógu mikla áherslu á hversu nauðsynlegt hjálpartæki orðabók er þegar kemur að tungumálanámi. Í þessum efnum gildir sú regla, því stærri (og dýrari), því betri. Góð orðabók er lífstíðareign.

Góð orðabók getur nýst manni á ýmsa vegu, því fyrir utan að sýna þýðingu orða sýna betri orðabækur einnig leiðbeiningar um framburð og málfræðibeygingar. Venjulega er hægt að finna leiðbeiningar um notkun hverrar bókar fremst í henni en hér verður farið í hvaða upplýsingar við getum fundið

Í fyrsta lagi er það **orðflokkur**. Það er mikilvægt að vera vakandi fyrir honum, orð sem eru alveg eins geta verið í tveimur orðflokkum.

Eftirfarandi orðflokkaheiti/styttingar eru algengastar:

Pol – ný útg.	Pol. gömul	Dansk-ísl	Þýðing
subst.(antiv)	navneord	no. / n.	nafnorð
verb.(um)	udsagnsord	so. / s.	sagnorð
adj.(ektiv)	tillægsord	lo. /l.	lýsingarorð
pron. (omen)	stedord	fn.	fornafn

Í öðru lagi eru það **beygingar**, mismunandi eftir orðflokkum.

Politikens retskrivnings- og betydningsordbog sýnir allar helstu málfræðibeygingar. Við **nafnorð** stendur fyrst óákveðni greinir eintölu í sviga, síðan kemur ákveðin eintala (eintala með greini), svo óákveðin fleirtala og loks ákveðin fleirtala (fleirtala með greini). Þetta eru því allir möguleikar sem koma til greina. Við **sagnorð** standa alltaf möguleikarnir nútíð, þátíð og síðast lýsingarháttur þátíðar. Við **lýsingarorð** standa fyrst hvorugkynsbeyging, þá fleirtala/ákveðin beyging og loks er gefin upp stigbreyting, miðstig og efstastig. Við **persónufornöfn** er gefið upp aukafall (andlagsfall) en einnig það eignarfornafn sem á við viðkomandi persónufornafn.

Í flestum öðrum orðabókum eru upplýsingarnar takmarkaðri. Venjulega eru það fyrst og fremst beygingar nafnorða og sagnorða sem eru sýndar, þó sýna sumar orðabækur beygingu lýsingarorða. Þessar orðabækur sýna flestar bara endingu sem orðið fær.

Við **nafnorð** standa endingarnar sem þau fá í eintölu með greini og hvernig fleirtala lítur út. *Dæmi*; dreng, n. –en, –e. Þetta orð er nafnorð og með greini verður það “dreng**en**” og í fleirtölu “drenge”. Fyrri endingin (greinirinn) segir okkur líka hvort nafnorðið sé samkyn eða hvorugkyn (–en, –et) en seinni endingin sýnir okkur endinguna sem nafnorðið fær í fleirtölu. Ef það kemur bandstrik (–) þar sem fleirtöluendingin á að vera, þýðir það að nafnorðið sé eins í eintölu og fleirtölu, en ef það kemur deilingarmerki (÷) þýðir það að nafnorðið sé ekki til í fleirtölu. Fleirtala óreglulegra nafnorða er skrifuð. *Dæmi*; mand, n. –en, mæ**nd**.

Við **veik sagnorð** (regluleg) stendur ending í þátíð. *Dæmi*; arbejde, s. –ede. Þetta orð er sagnorð (reglulegt af því að það eru margar sagnir sem enda svona) og verður í þátíð “arbej**dede**”.

Við **sterk sagnorð** (óregluleg) standa bæði beyging í þátíð og lýsingarhætti þátíðar. *Dæmi*; gå, s. gik, gået. Þannig er sögnin “gik” í þátíð og “gået” í lýsingarhætti þátíðar. Athugið að sterkar sagnir eru venjulega teknar saman fremst eða aftast í orðabók.

Við **lýsingarorð** stendur beyging ef þau stigbreytast með “mere” og “mest” eða stigbreytast óreglulega. Venjuleg stigbreyting er – ere í miðstigi og –(e)st í efstastigi og þá reglu á maður að þekkja. Orðabókin sýnir þannig bara það sem er óreglulegt. *Dæmi*; nervøs, l. mere n., sem þýðir að “nervøs” er lýsingarorð sem stigbreytist með “mere” í miðstigi og “mest” í efstastigi; god, l. bedre, bedst, sem þýðir að “god” sé lýsingarorð sem stigbreytist “bedre” í miðstigi og “bedst” í efstastigi.

Opgave 3

Finndu eftirfarandi nafnorð í orðabók og fylltu inn beygingarnar sem vantar:

<i>en/et</i>	<i>óákveðin eintala</i>	<i>ákv. eintala</i>	<i>óákv. fleirt.</i>	<i>ákv. fleirt.</i>
en	computer	computeren	computere	computerne
	viskelæder			
	bog			
	stol			
	lejlighed			

Finndu eftirfarandi sagnorð í orðabók og skrifaðu þær beygingar sem hún gefur:

<i>nafnháttur</i>	<i>nútið</i>	<i>þátið</i>	<i>lýsingarh. þátiðar</i>
gå	gár	gik	gået
være			
finde			
komme			
sove			
blive			
snakke			
kysse			
bage			
dræbe			

Finndu eftirfarandi lýsingarorð í orðabók og skrifaðu þær beygingar sem þú finnur:

<i>eintala, samk.</i>	<i>et – hvk</i>	<i>fleirt./ákv.</i>	<i>miðstig</i>	<i>efstastig</i>
glad	gladt	glade	gladere	gladest
smuk				
sulten				
genert				
ond				
interessant				
simpel				
lang				
få				

Þegar þúið er að kynna og æfa einstök málfræðiatríði er vísað á æfingar á vef Verkmenntaskólans (<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/>) fyrir þá sem vilja æfa eitthvað frekar.

Nafnorð

Nafnorð eru orð sem eru heiti á hlutum, tilfinningum o.s.fr. Þau eru til í eintölu og fleirtölu, óákveðin og ákveðin.

Opgave 4

Strikaðu undir öll nafnorðin í textanum:

Der var engang en mand. Han havde en søn og en datter.

Datteren ønskede sig et kæledyr, men det skulle ikke være hvad som helst, nej, hun ville enten få en slange eller en mus. Hun havde engang haft en fugl men nu var fuglen død. Svin var faktisk hendes yndlings dyr men det var nu ikke så godt at holde et svin i en lille lejlighed i byen.

Kyn

Nafnorð á dönsku skiptast í tvö kyn.

Samkyn, samsvarar því þegar við notum karlkyn eða kvenkyn á íslensku.

Eftirtalin orð eru þó hvorugkyn á íslensku en samkyn á dönsku;

<i>ferie</i>	<i>luft</i>	<i>kaffe</i>	<i>vin</i>	<i>cykel</i>	<i>rede</i>
<i>blomst</i>	<i>streg</i>	<i>te</i>	<i>næse</i>	<i>aften</i>	<i>bøf</i>
<i>sommer</i>	<i>radio</i>	<i>avis</i>	<i>lyd</i>		

Hvorugkyn, samsvarar hvorugkyni á íslensku.

Eftirtalin orð eru þó annað hvort karlkyn eða kvenkyn á íslensku en hvorugkyn á dönsku;

<i>håb</i>	<i>arbejde</i>	<i>vindue</i>	<i>papir</i>	<i>skab</i>	<i>tårn</i>
<i>billede</i>	<i>tog</i>	<i>sukker</i>	<i>spejl</i>	<i>sand</i>	<i>sted</i>

Óákveðinn greinir

Á dönsku þarf maður að muna að hafa óákveðinn greini á undan nafnorðum í eintölu (sbr. a og an í ensku).

Þessir greinar heita **en** og **et** og það er kyn nafnorðanna sem ræður hvor greinirinn kemur. Athugið að greinirinn er aldrei þýddur, þó svo hann vísi í raun til að við séum að tala um eitt stykki af einhverju. Hann er þar af leiðandi heldur aldrei notaður í fleirtölu.

En kemur á undan orðum sem eru samkyn, en stol, en elefant, en kirke. (Minn og mín á íslensku).

Et kemur á undan orðum sem eru hvorugkyn, et land, et gulv. (Mitt á íslensku).

Frá þessu eru undantekningar. Maður setur **ekki en** eða **et** á undan eftirtöldum orðum.

- Öll orð sem tákna eitthvað sem ekki er hægt að telja. Það er ekki hægt að segja "Jeg drikker en mælk". Ástæðan er sú að mjólk er eitthvað sem við teljum ekki. Við vitum ekki hversu mikið af mjólk þetta er.
- Föst orðasambönd (oft það sem táknar ekki einn hlut). Það er ekki hægt að segja "han spiller på en fløjte" í merkingunni "hann spilar á flautu". Ef við segðum þetta svona þá værum við í raun að segja að hann gæti bara spilað á eina flautu.
- Orð sem eru atvinnuheiti, þjóðerni eða trúarhópur. Þessi regla gildir samt bara með sögnunum "være" og "blive" (vera og verða). Þannig er ekki rétt að segja "jeg er en islænding" en það er í lagi að segja "jeg kender en islænding".
- Athugið samt að þessi regla gildir ekki þegar lýsingarorð standa með þjóðar-, atvinnu-, eða trúarheiti. Þá notum við alltaf greini. "Jeg er en kendt islænding."

Opgave 5

Hvar á að koma en eða et og hvar ekki?

Her ser du ____ dreng. Han har ____ bold og ____ tog. Jeg så ____ dame
gå hen ad ____ gade. Min bror spiser aldrig ____ ost men han kan godt
lide at drikke ____ juice. Jens kører ____ bil. Mias mand er ____ lærer. I
hendes gade bor ____ svensker som er ____ god bager.

Ákveðinn greinir eintölu

Ákveðni greinirinn fer, eins og sá óákveðni, eftir því hvort nafnorðið er samkyn eða hvorugkyn. Hann bætist aftan á nafnorðið og má segja að þetta sé eins og á íslensku.

Þegar við erum að tala um einhvern mann segjum við "en mand" en þegar við erum að tala um ákveðinn mann (manninn) þá segjum við "manden". Þarna er búið að flytja greininn aftan á orðið.

Dæmi: en dreng – drengen, et bord – bordet

Athugið: Yfirleitt koma ekki tvö e hlið við hlið. Þar af leiðandi setjum við bara **-n** eða **-t** aftan á orð sem enda á e.

Dæmi: En pige verður ekki pigeen, heldur pigen.

Ákveðinn greinir er fyrsta endingin sem orðabókin sýnir við nafnorð. Ef við fletum til dæmis upp á orðinu "pige" í orðabók, myndum við fá eftirfarandi upplýsingar:

pige, n. -n, -r

n. þýðir að orðið sé nafnorð (í sumum orðabókum stendur no.).

-n er greinirinn sem orðið fær í eintölu, "pigen" (stelpur).

-r er fleirtöluendingin, "piger" (stelpur), fleirtala verður úrskýrð betur síðar..

Opgave 6

Hvernig verða eftirtalin orð þegar er búið að bæta ákveðnum greini við þau? Hérna er vissara að nota orðabókina til að sjá rétta endingu.

fisk	_____	flue	_____	dyr	_____
ko	_____	billede	_____	aften	_____
land	_____	håb	_____		

Opgave 7

Þýddu eftirfarandi setningar á dönsku:

Ég á hund og kött.

Hundurinn heitir Voks og kötturinn heitir Misse.

Voks borðar oft köku en aldrei kjöt.

Kjötið er hollara (sundere) en kakan.

Konan les blaðið en maðurinn hlustar á (lytte til) útvarpið.

Hjólið stendur við gluggann.

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10201b.html>

Fleirtala nafnorða

Flest nafnorð breytast í fleirtölu með því að bæta endingu við eintöluna. Fleirtöluendingin er sýnd í orðabókinni.

–e hus – huse, dreng – drengur. Þetta eru orð sem líkjast íslensku og hafa aðeins eitt atkvæði (einn sérhljóða).

–r pige – piger, æble – æbler. Orð sem enda á –e í eintölu bæta við sig –r í fleirtölu.

–er måned – måneder, by – byer. Þetta eru orð sem hafa fleiri en eitt atkvæði (sérhljóða) eða stutt orð sem enda á sérhljóða.

Nokkur orð eru eins í eintölu og fleirtölu. Orðabókin sýnir –. et dyr – mange dyr.

Að lokum eru það orð sem hafa óreglulega fleirtölu, þá sýnir orðabókin fleirtöluna.

Hljóðvarp – Það þýðir að sérhljóði í orðinu er ekki sá sami í eintölu og fleirtölu. Mörg þessara orða breytast líka þannig í íslensku.

- mand/mænd

Brottfall – Það þýðir að einhver stafur hefur fallið burt í fleirtölunni. Gerist einkum í orðum sem enda á –el, –er og –en.

- cykel/cykler

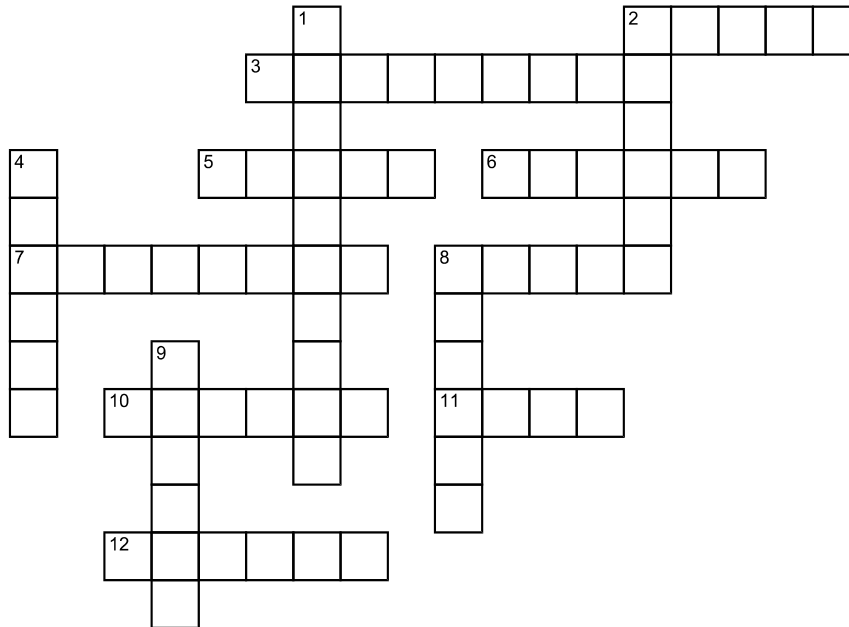
Tvöföldun – Þetta gerist venjulega í stuttum orðum sem enda á samhljóða, breytingin er þá þannig að sá samhljóði verður tvöfaldur í

fleirtölu. Athugið að þessi breyting á sér einnig stað þegar ákveðinn greinir bætist við orðið.

- ven/venner

Opgave 8

Settu orðin í fleirtölu inn í krossgátuna:

VANDRET

2. datter
3. billet
5. skab
6. ven
7. billede
8. skib
10. hånd
11. ting
12. bror

LODRET

1. cigaret
2. dreng
4. nabo
8. søster
9. lærer

Opgave 9

Skrifaðu réttan greini fyrir framan eftirfarandi orð og breyttu þeim í fleirtölu.

Mundu að ef fyrri endingin í orðabókinni er annað hvort –en eða –n, kemur en á undan orðinu, en ef orðabókin sýnir annað hvort –et eða –t, kemur et á undan orðinu.

Seinni endingin er svo það sem orðið bætir við sig í fleirtölu.

mange ...

—	hund	_____
—	barn	_____
—	billet	_____
—	brev	_____
—	værelse	_____
—	avis	_____
—	radio	_____
—	år	_____
—	tog	_____
—	bog	_____
—	søn	_____
—	seddel	_____

Ákveðin greinir í fleirtölu

Ákveðinn greinir í fleirtölu er tvenns konar.

Þau orð sem fá reglulega endingu í fleirtölu bæta við sig **–ne**.

Uger–ne, soldater–ne

Þau orð sem annað hvort eru eins í eintölu og fleirtölu eða fá ekki endingu bæta við sig **–ene**.

film/film–ene, år/år–ene, mand/mænd–ene

Athugið: mange lærere – alle lærerne. Það verður brottfall í atvinnu– og þjófáreitum sem enda á –er í eintölu. Þetta virkar í raun eins og fleirtölugreininum sé bætt aftan á eintölu.

Opgave 10

Fylltu inn það sem vantar í kassann:

óákv. eintala	ákv. eintala	óákv. fleirtala	ákv. fleirtala
et land	land–et	land–e	lande–ne
en stol			
et træ			
en nat			
et sprog			
en kammerat			
et øje			
en dansker			

Opgave 11

Þýddu setningarnar á dönsku:

Það eru margar götur í bænum.

Ég bý í húsi með garði.

Í garðinum eru mörg blóm og tré.

Börnin keyptu (købte) miða á tónleikana.

Nemendurnir eiga margar bækur.

Ég sá bíómynd eftir Lars Von Trier í gær.

Nú hef ég séð þrjár myndir eftir hann.

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10202b.html>

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10203b.html>

Eignarfall

Eignarfall myndast með því að bæta **-s** aftan á nafnorðið (**-es** eða **-s** ef nafnorðið endar á **-s**). Orðaröðin snýst við miðað við íslensku, þ.e. fyrst kemur eigandinn, síðan eignin.

Dæmi: Det er min datters **værelse**. Her ser du **Jenses** hus.

Opgave 12

Breyttu setningunum í eignarfall:

Ole har en bil. *Det er Oles bil.*

Min ven har en jakke.

Mads har mange biler.

Konen har to døtre.

Hunden har mange hvalpe.

Opgave 13

Þýddu setningarnar á dönsku:

Sonur mannsins er kennari.

Bíll konunnar er rauður.

Systir vinkonu minnar keypti hús lögreglumannsins.

Hjól barnanna eru úti í garðinum (en have).

Lise er mamma Søren's.

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10203c.html>

Opgave 14

Vuffeli – vov – Shu–bi–dua

Hlustaðu á lagið, fylltu inn orðin sem vantar í textann og settu svo minnst 6 nafnorð úr honum inn í töfluna og ljúktu við hana:

Jeg har en hund med fire _____

en på hver sit ben

Bagpå sidder _____ fast og vipper

Forrest sidder snuden

og når man rører ved

kan man _____ om den sku' ha' feber

Du kan få kvinder og kager

og jordbær for sjov

Men der er intet så skønt

som en vuffeli–vov

Og når min hund skal ud om _____

og løfte venstre ben

Så går vi ned og _____ lygtepælen

og når vi så har niflet

ska' vi ha' en lille én

For vi ved at øl er meget _____ for sjælen

En hund ka' gå i skole

og lær' en _____ sprog

Det troed' jeg egentlig ikke at de kunne

Men de går _____ og snuser

til mangt en lærebog

og såd'n vil det altid _____ med hunde

óákv. eintala	ákv. eintala	óákv. fleirtala	ákv. fleirtala
en pote	poten	poter	poterne

Upprifjun

Fylltu inn það sem vantar í kassann:

óákv. eintala	ákv. eintala	óákv. fleirtala	ákv. fleirtala
en stol			
	tæppet		
		gardiner	
			fiskene
et skab			
	cyklen		

		mennesker	
			kopperne

Þýddu setningarnar á dönsku:

Hanne er stelpa sem elskar að horfa á myndir. Uppáhalds myndin hennar er með Viggo Mortensen. Hanne á mynd af Viggo sem hún geymir í skápnum með öðrum hlutum. Hún les mikið af bókum en sjaldan (sjældent) dagblöðin og hlustar ekki á útvarpið. Hanne finnst gaman að læra tungumál en henni finnst ekki gaman þegar (når) kennararnir leiðrétt (rette) allar villurnar.

Allir mennirnir eiga dætur en enga syni. Systurnar eiga þess vegna (derfor) enga bræður. Þetta eru skórnir hennar Marie. Hún á hjól sem hún notar (bruge) í vinnunni.

Frekari æfingar til upprifjunar finnur þú á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20201a.html>

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20201b.html>

Sagnorð

Sagnorð eru þau orð sem lýsa athöfnum, hvað við gerum. Þau beygjast í tíðum en ólíkt íslensku beygjast þau ekki eftir persónum.

Opgave 15

Strikaðu undir sagnorðin í textanum:

Jens og Stine er sytten ár gamle og bor i København. De elsker at gå i byen men i lørdags havde de en ulykke. De tog i byen ved 10-tiden og kom ind på en café. Men da de sad og drak sin øl, faldt en ung mand på deres bord og brækkede deres glas og de fik glasskår over det hele.

Nafnháttur

Þegar við erum að vinna með sagnorð þurfum við að þekkja nafnháttinn vegna þess að við miðum allar breytingar við hann og þegar við flettum upp í orðabók er það nafnhátturinn sem við finnum.

Nafnháttur er sögnin eins og hún kemur á eftir **at**. Hann endar venjulega á **-e** en þó enda sumar sagnir á öðrum sérhljóða.

Dæmi: at læse, at tænke, at bo, at gå.

Athugið sögnina at synes (finnast), hún endar alltaf á **-s** og tekur persónufornöfn í nefnifalli.

Dæmi: jeg synes, du synes, han syntes (þátíð).

Boðháttur

Boðháttur er notaður þegar er verið að skipa fyrir, að segja einhverjum að gera eitthvað. Til að mynda boðhátt tökum við –e aftan af nafnhættinum (þegar sögnin endar ekki á –e, er nafnháttur og boðháttur eins). Ef sögnin hefur tvöfaldan samhljóða, fellur annar brott í boðhætti. Boðháttur er ekki sýndur í venjulegum orðabókum, þess vegna þarf að kunna regluna utan að.

Dæmi: at læse – læs, at gå – gå, at snakke – snak.

Athugið að það koma ekki persónufornöfn á eftir boðhætti eins og í íslensku. Komdu/komið inn = kom ind.

Opgave 16

Strikaðu undir sagnirnar sem eru í boðhætti:

Kom til København og oplev den helt specielle stemning. Gå på Strøget, kig ind i butikkerne, køb dansk design. Sæt dig ned med en øl eller spis en hotdog. Nyd alt det byen byder på.

Hvernig eru þessi sagnorð í nafnhætti?

Opgave 17

Settu rétta sögn inn í setningarnar og hafðu þær í boðhætti:

finde, spise, gå, spille, besøge

- _____ os næste gang du er i byen!
- _____ din skoletaske nu, Søren!
- _____ din mad, ellers får du ingen is!
- _____ hjem nu! Det er ved at blive mørkt.
- _____ nu noget på klaver for os.

Opgave 18

Þýddu setningarnar á dönsku:

Borðu matinn og drekktu mjólkina.

Komdu í heimsókn (på besøg) í kvöld.

Lestu bókina og segðu mér (fortælle) hvað þér finnst.

Kauptu miða í leikhúsið og farðu svo í bæinn og hittu (møde) mig.

Talaðu við mig í dag eða hringdu á morgun.

Sæktu (at hente) pakkann og komdu með hann.

Nútið

Nútið myndast með því að bæta –r við sögnina í nafnhætti.

Dæmi: at læse, jeg læser.

Frá þessari reglu eru tíu undantekningar, sem þarf að kunna utan að. Fyrst skal telja sagnir sem kallast núþálegar sagnir og verður komið betur að síðar.

nafnháttur

at ville
at skulle
at kunne
at måtte

at turde
at burde

Hinar eru:

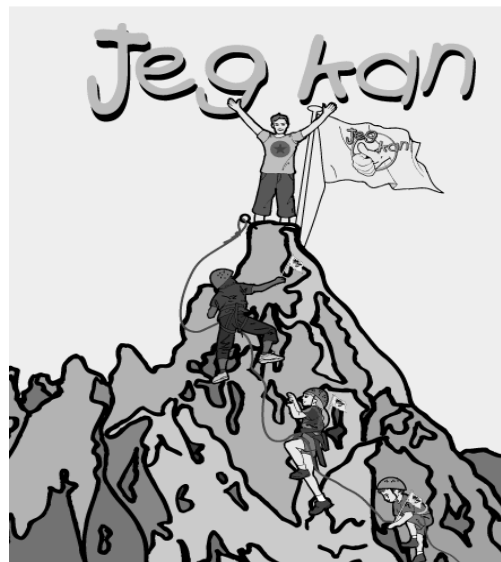
at have
at være
at vide

nútið

jeg vil
jeg skal
jeg kan
jeg må

jeg tør
jeg bør

jeg har
jeg er
jeg ved

at gøre

jeg gør

Athugið að það er ekki málvenja að segja **er at...** eins og á íslensku. Þess í stað notar maður venjulega nútíð, “jeg læser”. Í þeim tilfellum þar sem augljóslega er um stuttan tíma að ræða getur maður líka skotið inn “**ved**”, “jeg er **ved** at læse”.

Opgave 19

Strikaðu undir sagnirnar í nútíð:

Jeg skal i biografen nu. Har du lyst til at komme med? Det tager kun ti minutter at gå til centrum og hvis vi kører med bussen, kun tre minutter. Jeg ved ikke hvilken film går i biografen men det finder vi ud af når vi kommer. Jeg er så glad for at se ham, Viggo Mortensen. Kan du også godt lide ham?

Opgave 20

Breyttu sögnunum þannig að þær standi í nútíð í setningunum:

Han (at komme) _____ altid og (at besøge) _____ mig.

Jeg (at kunne) _____ slet ikke lide når du (at være)

_____ så sur. (at have) _____ du fundet din bog? Jeg (at

vide) _____ slet ikke hvor den er. Ole (at sidde) _____

og (at snakke) _____ i telefon. (At ville) _____ du komme

ud i aften eller (at skulle) _____ du noget andet?

Opgave 21

Þýddu setningarnar á dönsku:

Kemur strákurinn á morgun?

Hvað ertu að gera? Ég er að læra heima.

Veistu hvort (om) strákarnir vilja borða pizzu?

Ég er með margar bækur í töskunni.

Ætlar þú að fara til Danmerkur?

Stelpurnar eru að tala saman á meðan (mens) þær horfa á sjónvarpið.

Hún getur ekki komið þó að (selv om) hún vilji það.

Ég held að hann megi koma til mín.

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10207b.html>

Hjálparsagnir

Í dönsku eru: **at have, at være, at blive**

Dæmi:

- Drengin HAR læst, cyklet, skrevet, malet, sunget.
- Pigen ER vokset, kørt, gået.
- Bogen BLIVER købt, skrevet, solgt (sbr. þolmynd).

Sagnir taka yfirleitt sömu hjálparsögn í dönsku og í íslensku. Hjálparsagnir eru annaðhvort í nútíð eða þátíð og sögnin sem þær standa með er alltaf í lýsingarhætti þátíðar.

ATH. Stundum er notkunun frábrugðin íslensku:

- Det ER sket noget. (Eitthvað hefur gerst.)
- Det ER lykkedes. (Það hefur tekist.)
- Barnet ER vokset. (Barnið hefur stækkað.)
- Huset ER blevet malet. (Húsið hefur verið málað. Sbr. þolmynd)

Ekstra opgave: Finndu 5-7 hjálparsagnir í texta. Strikaðu undir þær og skrifaðu þær svo niður ásamt sögnunum sem þær eiga við.

Veikar sagnir

Sagnir eru veikar (reglulegar) ef þær fá ákveðna endingu í þátíð/lýsingarhætti þátíðar. Það eru tveir flokkar af reglulegum sögnum. Annars vegar þær sem fá **-te** endingu í þátíð (og **-t** í lýsingarhætti þátíðar) og hins vegar þær sem fá **-ede** endingu í þátíð (og **-et** í lýsingarhætti þátíðar). Þegar við flettum upp í orðabók er þátíðarendingin sýnd. Það er ekki hægt að ganga að því vísu að sagnir séu með svipaða endingu á íslensku og dönsku, þess vegna er vissara að fletta alltaf upp í orðabók.

Dæmi: arbejde, **-ede** > arbejd–ede (lh.þt. arbejdet), begynde, **-te** > begynd–te (lh.þt. begyndt). Endingin kemur aftan á sögnina þegar er búið að taka **-e** aftan af henni (stofn sagnarinnar/boðháttur). Í einstaka tilfellum getur það þýtt að það falli út samhljóði vegna þess að stofn sagnarinnar (boðháttur) endar aldrei á tvöföldum samhljóða. *Dæmi:* glemme, **-te** > glem-te (lh.þt. glemt).

Athugið að endingin sem sagnirnar fá í lýsingarhætti þátíðar er ekki sýnd í orðabók, þess vegna þarf að þekkja hana.

Sterkar sagnir

Sagnir sem fá ekki sérstaka endingu í þátíð/lýsingarhætti þátíðar eru sterkar (óreglulegar). Allar helstu orðabækur eru með lista fremst eða aftast með þessum sögnum og þá er auðvelt að sjá hvernig beyging þeirra er.

Athugið að það er ekki málvenja að segja **var at...** (sbr. er at...). *Dæmi.* “Hunden gik ude i haven” (“var ved at gå...” um það sem tekur stuttan tíma) en ekki “Hunden var at gå ude i haven.”

Ekstra opgave

Oversæt teksten til dansk:

Braut strákurinn bollann? Sauð kjötið nógu lengi? Hrærðir þú aldrei í pottinum? Hugsaðir þú það sama? Hann kom í morgun og sótti kökurnar sem ég bakaði í gærkvöldi. Heyrðir þú þegar hann kallaði á þig? Hafa þau sýnt þér bæinn? Biðu þeir lengi? Börnin skældu af því að það rigndi svo mikið? Þegar Jette heimsótti okkur í gær, ákvað ég að baka pönnukökur.

Opgave 22

Strikaðu undir allar sagnirnar sem standa í þátíð í textanum, skrifaðu 5 þeirra í töfluna og kláraðu töfluna:

Jens vågnede for sent i morges og kom derfor for sent i skole. Hans lærer var meget vred og bad ham om at regne et stykke på tavlen. Men Jens havde ikke lavet sine lektier så han kunne det ikke. Læreren sagde at han var alt for doven og skulle virkelig passe på. Men Jens hørte ingenting. Han så bare på pigen som han var forelsket i og tænkte på hvad hun troede om ham. Det virkede som om hun slet ikke lagde mærke til ham og Jens følte sig dårligt på grund af det.

nafnháttur	boðháttur	nú tíð	þátíð	lýs.h.þát.
at vågne	vågn	vågner	vågnede	vågnet

Opgave 23

Breyttu sögunum þannig að þær standi í þátíð í textanum:

Manden (at komme) _____ hjem efter en lang dag på arbejdet.
Han (at kunne) _____ ikke huske om hans kone (at have)
_____ bedt ham om at købe ind, han (at glemme) _____
nemlig tit hvad hun (at sige) _____. Men han (at være)
_____ sikker på at hun (at ville) _____ blive sur hvis han
ikke (at gøre) _____ noget så han (at bestemme) _____
at køre i supermarkedet og finde noget. Da hans kone kom hjem (at
spørge) _____ hun forbavset hvorfor han havde gjort det, de var
nemlig inviteret ud at spise.

Opgave 24

Þýddu setningarnar á dönsku:

Mette fékk ekki leyfi (lov) til að fara í bæinn.

Louise fór í skólann og talaði við vinkonu sína.

Jette sat og skrifaði í bókina.

Stelpurnar voru að hugsa um (tænke på) að sjá bíómynd.

Ég sá konu sem varð mjög reið þegar (da) hún keyrði á bíl.

Hún hrópaði (at råbe) og kallaði (at skrige).

Maður sem var að labba eftir (hen ad) götunni kom og hjálpaði henni.

Hvar vannstu síðasta sumar? Ég var að baka brauð á kaffihúsi.

Robert sendi bréfið og pakkana og borgaði fyrir það.

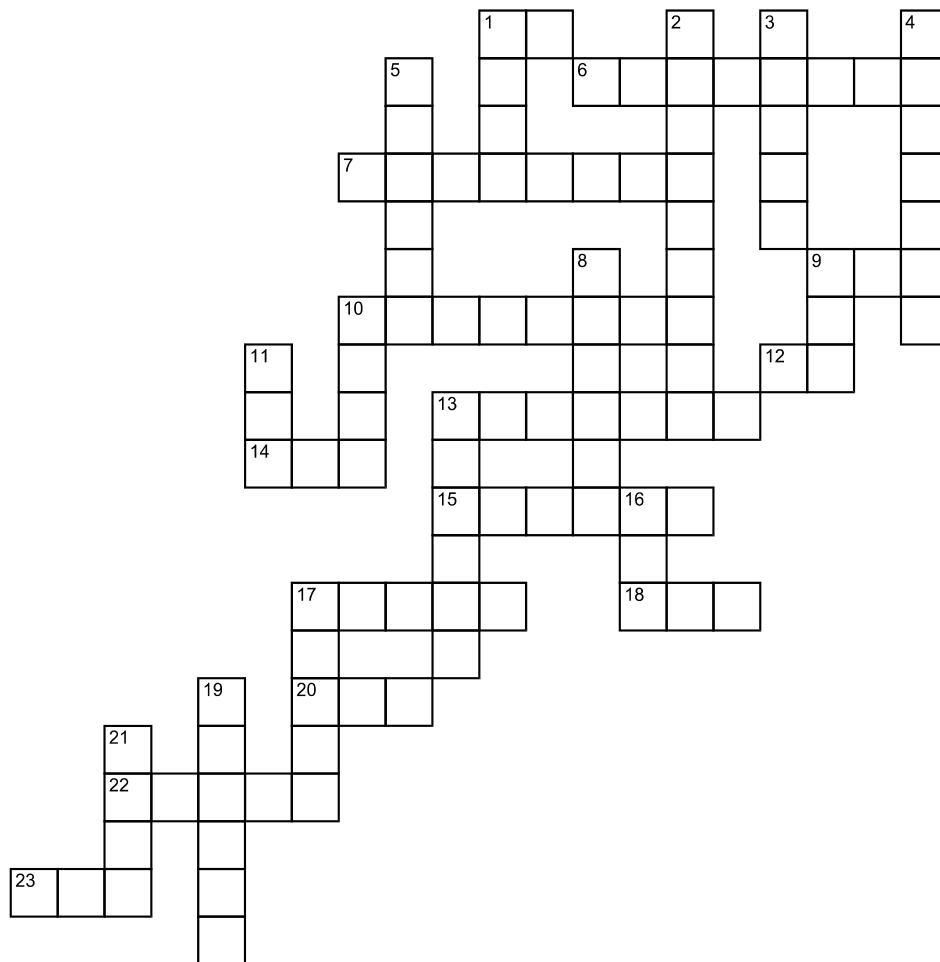
Börnin lásu margar bækur og sögðu frá þeim í skólanum.

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10204a.html>

Opgave 25

Settu sagnirnar inn í krossgátuna í rétttri tíð:

VANDRET

1. sjá – þt.
6. segja (frá) – nh.
7. tala – þt.
9. vita – nt.
10. ákveða – þt.
12. vera – nt.
13. hjálpa – lh.þt.
14. gefa – þt.
15. spyrja – lh.þt.
17. skrifa – þt.
18. koma – bh.
20. gera – nt.
22. geta – þt.
23. vilja – nt.

LODRET

1. tala – bh.
2. vinna – þt.
3. lesa – þt.
4. bíða – þt.
5. hugsa – þt.
8. brosa – nt.
9. vera – bh.
10. verða – þt.
11. taka – þt.
13. muna – lh.þt.
16. fara – þt.
17. segja – þt.
19. finna – nt.
21. ætla – nt.

Þegar þið vinnið verkefni þar sem þið eigið að setja sagnir inn í eyður skuluð þið hafa eftirfarandi í huga:

Nafnháttur – kemur alltaf á eftir at. Einnig stýra núpálegar sagnir (kunne, ville, skulle, måtte, burde og turde) nafnhætti, þ.e sagnir sem koma á eftir þeim eiga að vera í nafnhætti. Endar yfirleitt á –e, stundum á öðrum sérhljóða.

Boðháttur – þar sem er verið að segja einhverjum fyrir verkum. Kemur iðulega fremst í setningar. Myndaður með því að taka –e aftan af nafnhætti.

Nútið – kemur ef það er önnur aðalsögn í setningunni í nútið, eins ef það er tímasetning sem vísar í nútið (í dag, á morgun, í kvöld...) Einnig notuð þegar er verið að tala um framtíð. Ef það er **nár** í setningu, kemur sögn í nútið, nema þegar er verið að tala um endurtekna atburði. Mynduð með því að bæta –r við nafnhátt, en athugið þó 10 undantekningar.

Þátið – kemur ef það er önnur aðalsögn í setningunni í þátið, eins ef það er tímasetning sem vísar í þátið (í gær, í morgun... – og munið tímasetningar sem enda á –s). Ef það er da í setningu, eru sagnirnar í þátið, einnig þegar það er nár og verið að tala um endurtekningu. Veikar sagnir enda á –te eða –ede í þátið. Sterkar sagnirnar finnið þið í orðabók.

Lýsingarháttur þátiðar – kemur á eftir sögnunum “**have**” og “**være**” (og einstaka sinnum “**blive**”) og nefnast þær hjálparsagnir. “Jeg har/havde **kommet** der mange gange”. “Jeg er/var **blevet** træt af det hele”. Lýsingarháttur þátiðar endar alltaf á –t. Veikar sagnir sem enda á –ede í þátið enda á –et í lýsingarhætti þátiðar, en þær sem enda á –te í þátið, enda á –t. Sterkar sagnir finnið þið í orðabók.

Opgave 26

Fylltu sagnirnar inn í eyðurnar í réttri mynd.

arbejde	Jeg _____ her for to år siden.
blive	Hvor er du _____ stor!
begynde	Helle _____ på sin nye skole i dag.
fortælle	_____ mig om hvad du lavede i går.
få	Hvem har _____ den højeste karakter.
give	Min morfar _____ altid de bedste julegaver.
gøre	I dag _____ du alt jeg siger!
have	Jeg har virkelig _____ en lang og hård dag.

hjælpe	Hvem _____ dig sidst at reparere bilen ?
komme	_____ ind nu!
kunne	_____ du ikke se hvem der står på gaden?
læse	Sophie havde aldrig _____ så god en bog.
måtte	Du _____ godt komme på besøg i morgen.
nå	Stine _____ ikke at købe ind, før det lukkede.
ryge	Min far _____ slet ikke da han var ung.
sige	Henrik _____ at jeg måtte komme.
skrive	Nu har Mia _____ et langt brev.
se	Jeg skal slet ikke _____ denne film!
ville	Drengen _____ gerne ud i aften.
være	_____ nu sød og giv mig avisen!

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10204b.html>

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10205a.html>

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10205b.html>

Núþálegar sagnir

Núþálegu sagnirnar eru 6 og er beyging þeirra sérstök að því leyti að þær hafa allar óreglulega nútíð og þátíð þeirra er eins og nafnhátturinn. Það er tvennt sem þarf að hafa í huga varðandi þessar sagnir, annars vegar er að á eftir þeim kemur alltaf sögn í nafnhætti (án at) og hins vegar að þær hafa sumar hverjar margar merkingar, sem þarf að þekkja vel.

nafnháttur	nútíð	þátíð	lýsh. þt.	þýðing
kunne	kan	kunne	kunnet	geta, kunna
skulle	skal	skulle	skullet	ætla, verða að, skulu
ville	vil	ville	villet	vilja, ætla, munu
måtte	må	måtte	måttet	verða, mega
burde	bør	burde	burdet	eiga að
turde	tør	turde	turdet	þora

Opgave 27

Þýddu setningarnar á íslensku:

Hans kan ikke finde sin skoletaske.

Ole må tale med sin far hvis han skal få lov at gå ud i aften.

Anne–Mette turde ikke gå alene hjem i mørket.

Konen burde sige til sine børn at de ikke må være længe ude.

Opgave 28

Þýddu setningarnar á dönsku:

Getur hann ekki komið í kvöld?

Kann stelpan að tala dönsku?

Ole ætlar að hitta (møde) okkur í dag.

Jakob á að fara snemma (tidligt) í rúmið.

Ég má ekki tala við þig.

Þú verður að lesa bókina.

Opgave 29

Midt om natten (Kim Larsen)

Hlustaðu á lagið, fylltu inn orðin sem vantar í textann og finndu svo minnst fjögur sagnorð í þátíð, settu í töfluna og ljúktu við hana.

Strisserne kom før vi _____ dem

Midt om natten

Så mig og min baby vi _____ på den igen

Midt om natten

De _____ gas gennem vinduerne

Så tårene de _____ i stuerne Åh ja

Midt om natten

Det næste der _____ tør jeg ikke tænke på

Midt om natten

En fyr vi kaldte Spacey _____ den ud i det blå

Midt om natten

Han _____ gaden fra en femte sal

Det var ikke vores skyld, han var bare bindegal

Sagde strisserne

Midt om natten

De _____ os ud, da klokken den var cirka tre

Midt om natten

De _____ gå nu hjem, men vi spurgte, hvor er det

Midt om natten

Nu glæder jeg mig, til jeg _____ en gammel mand

Så _____ jeg nok et værelse med lys og med vand

Og der _____ strisserne vel næppe på besøg

Igen

Midt om natten

Åh mañana

Håber vi får i morgen med

nafnháttur	boðháttur	nú tíð	þátíð	lýs.h. þt
At vente	vent	venter	ventede	ventet

Þolmynd

Þolmynd er sú mynd sagna þegar áherslan breytist frá þeim sem framkvæmir/gerir eitthvað (gerandinn), yfir í áherslu á þann sem verður fyrir því sem er gert (þolandinn). *Dæmi:* Jeg kørte bilen – áherslan á því hver keyrði. Bilen blev kørt af mig – áhersla á að bílnum hafi verið ekið. Þolmynd er mun algengari í dönsku en íslensku.

Það eru tvær leiðir til að mynda þolmynd, annars vegar með því að nota sögnina **blive** með lýsingarhætti þátíðar af annarri sögn, sbr. hér að ofan, bilen blev kørt. Hins vegar með því að bæta –s við nafnháttinn, bilen køres. Þetta er sjaldan notað í þátíð (og aldrei í þátíð með óreglulegum sögnum).

Opgave 30

Breyttu í þolmynd (með blive):

Ole kørte bilen. *Bilen blev kørt af Ole.*

Damen åbnede vinduet.

Vinduet

Manden lukkede døren.

Forfatteren har skrevet romanen.

Eleven lægger bøgerne i skabet.

Jeg fandt din skoletaske.

Opgave 31

Breyttu í þolmynd (með –s):

Drengen læser digtet. *Digtet læses af drengen.*

Pigerne køber aviserne.

Aviserne

Lone betaler regningen.

Forældrene slukker lysene.

Opgave 32

Þýddu setningarnar á dönsku:

Bréfin verða send á morgun. (blive)

Póstkassinn er tæmdur (tømme) klukkan 16.00. (–s)

Kakan er bökuð í klukktíma. (–s)

Börnin verða sótt (hente) núna. (blive)

Bíllinn var þveginn í gær. (blive)

Fötin eru þvegin á (om) kvöldin. (-s)

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20208.html>

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20209.html>

Upprifjun

Ljúktu við töfluna:

nafnháttur	boðháttur	nútið	þátið	lýsingarh. þt.
at dyrke				
	send			
		kan		
			glemte	
				sovet
			vidste	

Þýddu setningarnar á dönsku:

Maðurinn er að borða en konan er að drekka. Þau voru að tala saman á meðan (imens). Þau ættu að að hlusta á börnin en vilja bara vera í friði. Geta þau ekki hjálpað okkur að flytja húsgögnin (møbler)? Segðu mér frá hvað þú gerðir í gær. Pabbi minn hefur alltaf gefið mér flottar gjafir. Hvað ætlar þú að gera á laugardaginn? Mátt þú fara út? Hann fór í bæinn í gær. Vildu Jens og Markus ekki koma? Vertu nú almennilegur og færðu mér kaffi.

Frekari æfingar til upprifjunar finnur þú á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20205.html>

Lýsingarorð

Lýsingarorð vísa yfirleitt til nafnorða eða persónufornafna og lýsa ástandi, svo sem lögun, stærð, útliti eða lit. Þau beygjast í kyni og tölu og eru til í frumstigi, miðstigi og efstastigi.

Opgave 33

Strikaðu undir öll lýsingarorðin í textanum:

Der var engang en ung pige som var forelsket i en høj og mørk mand. Manden var utrolig genert og snakkede aldrig med nogen. Den unge pige prøvede at skrive et langt, kærligt brev til ham og sendte også nogle små, søde gaver men det virkede ikke. Den høje, mørke mand syntes alligevel pigens var det dejligste menneske han havde set, ikke bare smuk men også frisk og livlig.

Beyging lýsingarorða

Lýsingarorð beygjast í samræmi við þau orð sem þau standa með:

Lýsingarorð sem standa með nafnorðum í samkyni, eintölu eða vísa til einnar persónu eru óbeygð, taka enga endingu. *Dæmi:* en stor mand. Jens er stor.

Lýsingarorð sem standa með nafnorðum í hvorugkyni, eintölu eða með fornafninu det, taka –t endingu. *Dæmi:* et stort hus. Det er stort.

Lýsingarorð sem eru í fleirtölu eða beygjast ákveðið (sjá betur síðar), taka –e endingu. *Dæmi:* Store huse. Mit store hus. Þá skipta kyn engu máli.

samkyn, eintala
en stor mand

hvorugkyn, eintala
et stort hus

fleirtala
store huse

Opgave 34

Settu inn rétta mynd lýsingarorðanna:

stor, stort, store

En __stor__ have.

Et __stort__ land.

En _____ pige.

Haven er _____.

Landet er _____.

Pigen er _____.

_____ drenge.

_____ børn.

Mænd er _____.

En _____ mand.

Et _____ skab.

_____ hunde.

Et _____ dyr.

Oksen er _____.

En _____ hest.

Heste er _____.

_____ biler.

Et _____ billede.

høj, højt, høje

Jens er en _____ mand. Hans barn er meget _____. Mændene på hans arbejde er også ret _____. Giraffer er meget _____ dyr. Eiffel tårnet er _____. Astrid bor i et _____ hus.

god, godt, gode

Pigen har læst mange _____ bøger. Det er meget _____ at læse. Bjarne så en _____ film i går. Alle børnene i børnehaven er _____. Katte er _____ dyr. Norrøna er et _____ skib.

Ákveðin beyging lýsingarorða

Við notum ákveðna beygingu lýsingarorða þegar við erum farin að þrengja það sem við tölum um. Það gerist í þessum tilfellum:

- Með **ákveðnum greini**. Ákveðnu greinarnir eru þrír, **den** í eintölu, samkyni, **det** í eintölu, hvorugkyni og **de** í fleirtölu. *Dæmi: Den* store mand (stóri maðurinn), *det* store hus (stóra húsið), *de* store huse (stóru húsin). **Athugið** að þetta er ólíkt íslensku og þess vegna þarf að leggja það sérstaklega vel á minnið.
- Með **eignarfornöfnum** (sjá aftar). *Dæmi: Min* store mand, mit store hus, mine store börn.
- Með **ábendingarfornöfnum** (sjá aftar). *Dæmi: Denne* store mand, dette store hus, disse store huse.
- Í **eignarfalli**. *Dæmi: Pias* store mand, Oles store hus, Jenses store huse.

Fyllið út í töfluna:

EINTALA		FLEIRTALA	
óákveðið	ákveðið	óákveðið	ákveðið
en sœd pige	den sœde pige	sœde piger	de sœde piger
et stort hus	det store hus	store huse	de store huse
<i>en grim hund</i>		<i>grimme hunde</i>	
	<i>det gamle hus</i>		<i>de gamle huse</i>
<i>en stor kat</i>		<i>store katte</i>	
<i>en gul bil</i>			<i>de gule biler</i>
EN / ET (+t)	DEN / DET <i>lýs. orð + e</i>	lýs.orð + e	DE <i>lýs. orð + e</i>

Opgave 35

Skoðaðu vel muninn á beygingunum þegar nafnorðin standa ein og þegar þau standa með lýsingarorðum. Fylltu inn það sem vantar í töfluna:

óákv. et	ákv. et	óákv. ft	ákv.ft
en dag	<i>dagen</i>	<i>dage</i>	<i>dagene</i>
en lang dag	<i>den lange dag</i>	<i>lange dage</i>	<i>de lange dage</i>
et hus			
et højt hus			
en pige			
en ung pige			

et land			
et stort land			

Opgave 36

Þýddu setningarnar á dönsku:

Glaður maður fór út að labba (at gå) með stóra hundinn.

Stóri hundurinn hitti (at møde) lítinn kött.

Litlir kettir eru stundum hræddir við (for) stór dýr.

Litlu börnin leika sér aldrei við hættulega (farlig) stráka.

Ung kona er að fara í bæinn að sjá skemmtilega (sjov) bíómynd.

Stelpan fór í dökka (mørk) jakkann og hvítu skóna.

Langa gatan er ekki jafn (så) vinsæl og (som) sú stutta (stutta gatan).

Rauði bíllinn er mjög flottur en sá græni (græni bíllinn) er það ekki.

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20203a.html>

Undantekningar

- **Lille** breytist í fleirtölu og verður **smá** (**athugið** að þetta er eina undantekningin sem á bara við um breytingar úr eintölu í fleirtölu, hinar breytingarnar eiga sér líka stað þegar lýsingarorð beygjast ákveðin.)

eintala, samkyn

lille

eintala, hvorugkyn

lille

fleirtala

smá

- Orð sem enda á –t og –sk eru eins í samkyni og hvorugkyni.
kort kort korte
dansk dansk danske
- Orð sem enda á –e og flest sem enda á –s eru alltaf eins.
bange bange bange
fælles fælles fælles
- Orð sem enda á sérhljóða fá ekki –e endingu.
blá blát blá
- En athugið þó
ny nyt nye
fri frit frie
- Orð sem enda á –et breyta endingunni í –ede í fleirtölu og ákveðinni beygingu.
snavset snavset snavsede
- Orð sem enda á –el, er, og –en víxla endingunni í fleirtölu og ákveðinni beygingu (þetta kallast brottfall, vegna þess að í raun hefur fallið niður –e inni í orðinu – voksen verður ekki voksene, heldur voksne).
sulten sultent sultne
- Í orðum sem að auki hafa tvo eins samhljóða, fellur annar þeirra niður.
gammel gammelt gamle
- Stutt orð sem enda á samhljóða, bæta öðrum samhljóða við í fleirtölu / ákveðinni beygingu (sjá orðabók) og í stigbreytingu.
smuk smukt smukke

Opgave 37

Settu lýsingarorðin rétt inn í eyðurnar:

dansk	Min ven er _____.	Dette skib er _____.
	Disse turister er _____.	Den _____ dronning.
gammel	En _____ dame.	Et _____ bord.
	Se disse _____ mænd!	Det _____ hus.
stribet	Jeg har en _____ hue.	Det er et _____ slips.
	Mange _____ jakker.	Den _____ skjorte.
voksen	Det er en _____ mand.	Et _____ menneske.
	Nogle _____ kvinder.	De _____ mennesker.

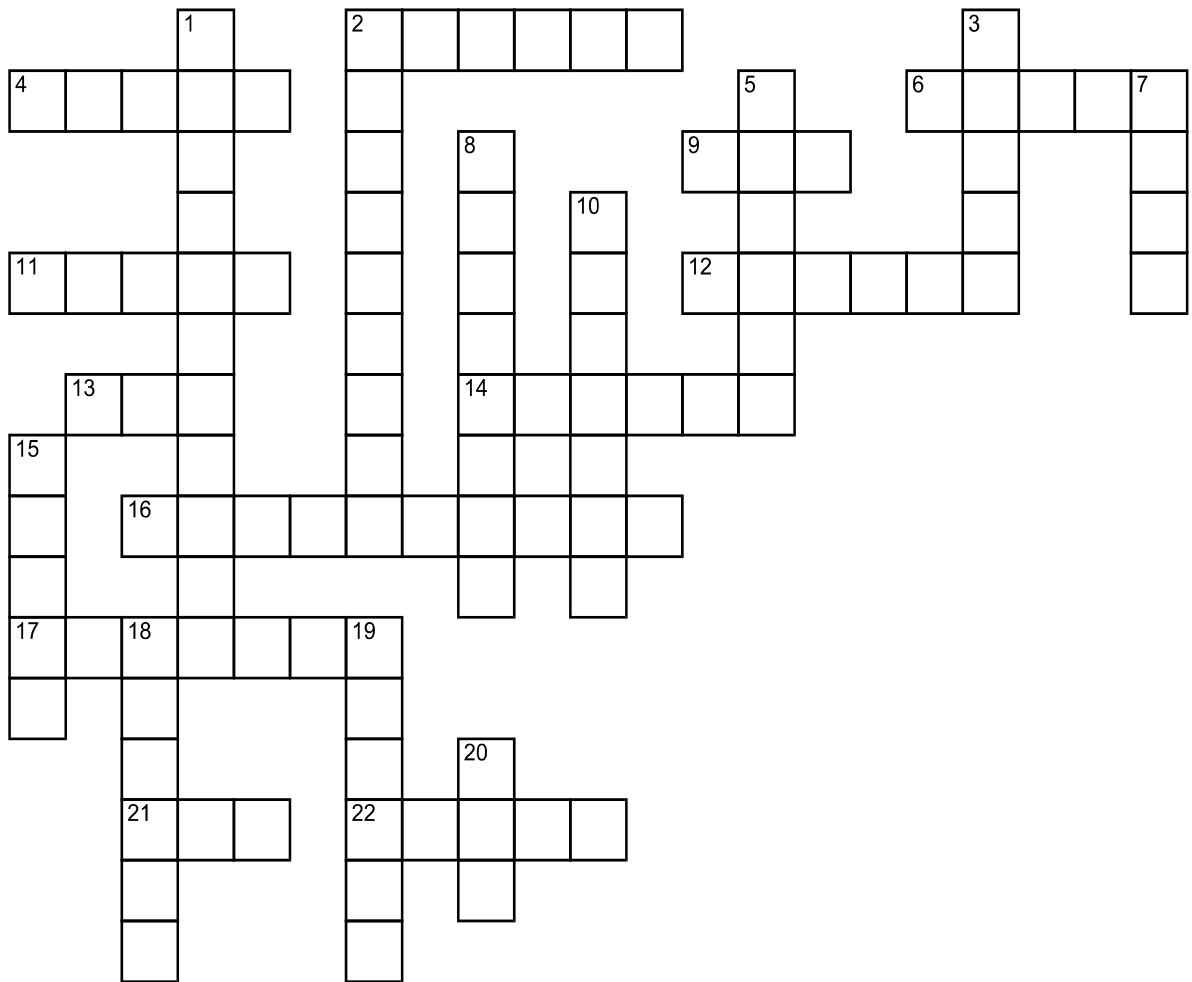
Opgave 38

Strikaðu undir rétta beygingu lýsingarorðanna.

Søren bor i et **ny – nyt – nye** hus på en **lille – små** villavej ca. tre km fra centrum. Hver fredag efter arbejde kører han sin **rød – rødt – røde** bil ind i byen. I dag var det meget **varm – varmt – varme** så han kørte med **åben – åbent – åbne** vinduer hele vejen hjem. Da han kom hjem, gik han ned i den **mørk – mørkt – mørke** kælder og hentede en **kold – koldt – kolde** øl. Så gik han op og satte sig i en **dyb – dybt – dybe** lænestol og begyndte at drikke den **kold – koldt – kolde** øl. Da klokken var næsten halv otte, lukkede han op for sit **gammel – gammelt – gamle** fjernsyn fordi han ville se TV-avisen. Efter TV – avisen så han en **kort – korte** udsendelse om USAs **ny – nyt – nye** præsident, og bagefter var der en **lang – langt – lange** diskussion om den **politisk – politiske** situation i Mellemøsten.

Opgave 39

Settu lýsingarorðin rétt inn í krossgátuna:

VANDRET

- 2. falletur – fleirtala
- 4. latur – fleirtala
- 6. danskur – hvorugkyn
- 9. blár – fleirtala
- 11. erfiður – hvorugkyn
- 12. kyrr – hvorugkyn
- 13. ljós – samkyn
- 14. svangur – fleirtala
- 16. gamaldags – fleirtala
- 17. duglegur – hvorugkyn
- 21. nýr – hvorugkyn
- 22. tómur – fleirtala

LODRET

- 1. áhugavert – hvorugkyn
- 2. spennandi – fleirtala
- 3. gamall – fleirtala
- 5. flottur – fleirtala
- 7. stuttur – samkyn
- 8. skítugur – fleirtala
- 10. ódýr – hvorugkyn
- 15. harður – hvorugkyn
- 18. grænn – fleirtala
- 19. þreyttur – fleirtala
- 20. lífill – fleirtala

Opgave 40

Settu lýsingarorðin í réttri mynd í eyðurnar:

gul	Kan du lide den _____ sweater?
sort	Nej, jeg kan bedre lide den _____.
flot	Har du set Stines _____ støvler?
træt	Drengene var meget _____ om aftenen.
gammel	De tog deres _____ tøj på.
glad	Blev de _____?
lys	Jeg tog min _____ sommerfrakke på.
våd	Det regnede og den blev _____.
mislykket	Morgenmaden var _____.
gammeldags	De så meget _____ ud.
moderne	Cowboystøvler er _____ nu.
tom	Der var ingen _____ pladser i bussen.

Opgave 41

Breyttu setningunum í fleirtölu:

En ung mand sad og ventede på et forsinket barn.

Den flotte fyr gik med den søde pige.

En gammel dame købte et dyrt hus.

Det store dyr skræmte det lille barn.

Stigbreyting

Lýsingarorð stigbreytast í frumstig, miðstig og efstastig. Frumstig er það form sem maður notar í öllu venjulegu máli, miðstig þegar er verið að bera eitthvað tvennt saman (algengt með samanburðartengingunni **end**) og efstastig þegar við leggjum áherslu á eitt af stærri hóp. Reglur um stigbreytingar eru eftirfarandi:

Orð sem fá –ere í miðstigi og –est í efstastigi. Einkum stutt (einsatkvæðis) orð. *Dæmi:* dyr, **dyrere**, **dyrest**, og glad, **gladere**, **gladest**.

Orð sem fá –ere í miðstigi og –st í efstastigi. Þetta eru einkum orð sem enda á –ig eða –som. *Dæmi:* vigtig, **vigtigere**, **vigtigst** og langsam, **langsommere**, **langsomst** (takið eftir tvöfölduninni í miðstigi).

Orð sem stigbreytast með mere í miðstigi og mest í efstastigi. Þetta eru einkum lengri orð (með tveimur atkvæðum eða fleiri) önnur en þau nefnd hér að ofan. *Dæmi:* interessant, **mere** interessant, **mest** interessant og spændende, **mere** spændende, **mest** spændende. Athugið að þetta er sýnt í orðabók.

Orð sem stigbreytast óreglulega. Þetta eru orð sambærileg þeim sem stigbreytast líka óreglulega í íslensku og stigbreyting þeirra er sýnd í orðabók.

frumstig	miðstig	efstastig
god	bedre	bedst
ond	værre	værst
stor	større	størst
lille	mindre	mindst
lang	længere	længst
mange	flere	flest
megen	mere	mest
få	færre	færrest
gammel	ældre	ældst
ung	yngre	yngst
nær	nærmere	nærmest/næst

Athugið að ákveðin beyging er algeng í efstastigi og bætist þá –e aftan við venjulega beygingu. *Dæmi:* Han er den bedste fodboldspiller i verden.

Opgave 42

Settu lýsingarorðin rétt inn í eyðurnar:

frumstig	miðstig	efstastig
		nyest
		sparsomst
	billigere	
irriterende		
	bedre	
tom		
genert		

Opgave 43

Stigbreyttu lýsingarorðin rétt í eyðurnar (frumstig, miðstig, efstastig):

- morsom Filmen var _____ end jeg troede.
- smuk Lise er den _____ pige jeg har set.
- god Kagen er _____, endnu _____ end
jeg troede.
- høj Jeg så den _____ mand i går.
- nervøs Jan var _____ end hans lillesøster.
- lille Min bror var altid den _____ i sin klasse.
- doven Ingen er _____ end din ven.
- vigtig Det _____ er at komme til tiden!
- vred Du må ikke være så _____!
- træt Min mormor var den _____ i hele familien.
- behagelig Denne stol er _____ end sofaen.
- lang Det er _____ vej hjem, meget

- end jeg kom i tanker om.
- interessant Denne bog er absolut den _____ jeg har
læst

Upprifjun

Opgave 44

Svantes lykkelige dag (Povl Dissing og Benny Andersen)

Fylltu inn orðin sem vantar í textann:

*Se, hvilken morgenstund!
Solen er rød og _____.
Nina er gået bad.
Jeg spiser _____.
Livet er ikke det værste man har
og om lidt er kaffen klar.*

*Blomsterne blomstrer op.
Der går en edderkop.
_____ flyver i flok
når de er mange nok.
_____ er ikke det værste man har
og om lidt er kaffen klar.*

*Græsset er grønt og _____.
Bierne har det godt.
Lungerne frådser i luft.
Åh, _____ snerlesduft!
Glæden er ikke det værste man har
og om lidt er kaffen klar.*

*Sang under brusebad.
Hun må vist være _____.
Himlen er temmelig blå.
Det kan jeg godt _____.
Lykken er ikke det værste man har
og om lidt er kaffen klar.*

*Nu kommer Nina ud,
 _____, med fugtig hud,
 kysser mig kærligt og går
 ind for at re' sit _____.
 Livet er ikke det værste man har
 og om lidt er kaffen klar.*

Ljúktu við töfluna:

lýs.orð+no	óákv. eintala	ákv. eintala	óákv. flt.	ákv. flt.
góður drengur	en god dreng	den gode dreng	gode drenge	de gode drenge
stór bíll				
gult hús				
löng bók				
grænt epli				
nýr stóll				

Þýddu setningarnar á dönsku:

Litlu strákarirnir voru bæði svangir og þreyttir. Ungu mennirnir gáfu fallegum stúlkum rauðar rósir. Strákurinn er latur. Latir krakkar gera aldrei neitt. Kjólarnir eru gamaldags. Gamla konan á marga bröndóttu ketti. Erú öll börnin ykkar fullorðin? Þau eiga tvo fullorðna syni og tvær litlar dætur. Garðurinn er sameiginlegur (fælles) með öllum bláu húsunum. Ég er viss um að þið eigið að koma klukkan átta. Þau voru ekki viss um hvort þau gætu komið. Hendurnar þínar eru óhreinar, þvoðu þér!

Frekari æfingar til upprifjunar finnur þú á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20203.html>
<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20204.html>
<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20206.html>
<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20207.html>

Fornöfn

Persónufornöfn

Persónufornöfn eru m.a. þau orð sem við notum í staðinn fyrir nöfn persóna eða nafnorð til að koma í veg fyrir endurtekningu.

Þau hafa bara tvö föll í dönsku, annars vegar nefnifall, sem samsvarar nefnifalli á íslensku, hins vegar aukafall (andlagsfall) sem samsvarar þolfalli, þágufalli og eignarfalli á íslensku.

	nefnifall	aukafall	nefnifall	aukafall
1 pers.	jeg	mig	vi	os
2. pers.	du	dig	I	jer
3. pers.	han	ham	de	dem
3. pers.	hun	hende	de	dem
3. pers.	den (samk.)	den	de	dem
3. pers.	det (hvk.)	det	de	dem

Athugið:

- Á eftir “det er / var” eða “det bliver / blev” kemur aukafall. *Dæmi:* Det var ham som tog din bil.
- Forsetningin **til** stýrir aukafalli (sbr. eignarfalli á íslensku) en það verður að varast að rugla eignarfornöfnum saman við persónufornöfn. *Dæmi:* Vi skal til ham (en ekki vi skal til hans, þó svo orðið “hans” sé til í dönsku).
- **Han** og **hun** notum við bara um fólk. Ef við erum að tala um dýr eða hluti notum við den (venjulega það sem við segjum hann /hún um á íslensku) eða det (venjulega það sem við segjum það um á íslensku). *Dæmi:* Jeg har en jakke. **Den** er flot. Jeg har et hus. **Det** er stort.

Opgave 45

Þýddu persónufornöfnin í svigunum:

(Þú) _____ skal huske at tage din taske med. (Ég) _____ ringer til (hann) _____ i aften. Vil (þið) _____ spørge (hana) _____ om (hún) _____ kommer tilbage i morgen. (Hún) _____ skal nemlig besøge (okkur) _____. Kom (þau) _____ med deres lille hund? (Hann) _____ er så sød. Vil (þær) _____ ikke gå med (þeim) _____ i byen? Måske vil (þær) _____ hellere komme med (mér) _____. Skal (hún) _____ sejle med dette skib? (Það) _____ er meget flot. Jens kom og ville snakke med (þig) _____. (Þeir) _____ prøver at få fat i (hann) _____. Har (þið) _____ ikke en ny bil? Hvor meget kostede (hann) _____? (Ég) _____ vil gerne komme og se (hann) _____ hos (ykkur) _____.
(Við) _____ vil så gerne tage til min bror og hans familie i Danmark og være et stykke tid hos (þeim) _____.

Opgave 46

Settu inn viðeigandi persónufornafn:

Kan du se min hund?	_____ er forsvundet!
Her er mit hus.	_____ er helt nyt.
Vil du ikke købe denne sweater?	_____ er så flot.
Vil du ikke snakke med Lise?	_____ er lidt ked af det.
Hvem gav dig denne blomst?	_____ lugter så godt.
Hvornår kommer toget?	_____ kommer om lidt.
Bjørn kommer ikke i aften.	_____ er blevet syg.
Har hun fundet sin cykel?	_____ er blevet stjålet.

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10210b.html>

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10210d.html>

Eignarfornöfn

Eignarfornöfn standa á undan orðunum sem þau vísa til (eignin).

eigandi	eignarfornöfn, vísa til eignar
---------	--------------------------------

jeg, 1.p.et.	min, mit, mine
du, 2.p.et.	din, dit, dine
han, 3.p.et.	sin, sit, sine og hans
hun, 3.p.et.	sin, sit, sine og hendes
den, 3.p.et.	sin, sit, sine og dens
det, 3.p.et.	sin, sit, sine og dets
vi, 1.p.ft.	vores
I, 2.p.ft.	jeres
de, 3.p.ft.	deres

Athugið að það er best að miða alltaf við eignarfornöfn í nefnifalli á íslensku til að forðast rugling. *Dæmi:* "Þetta er vinkona mín" verður "det er min veninde" – augljós þýðing en bara sú litla breyting að segja "ég fer með vinkonu minni" veldur oft að menn halda að það eigi að segja "jeg skal med mine veninde", þegar hið rétta er að segja "jeg skal med **min** veninde". Gætið einnig vel að muninum á **sine** og **deres**. Það er aðeins hægt að nota deres þegar er vísað til eigenda í fleirtölu (de). *Dæmi:* Það gengur ekki að þýða beint setninguna "þau fóru með börnin sín" með því að nota "sine børn" – þarna eru **pau** eigendurnir og verður að þýðast "de gik med deres børn".

Opgave 47

Strikaðu undir rétt orð:

Det er **mit** – **mine** bord. **Min** – **Mine** forældre er gamle. **Min** – **Mine** søster er 10 år gammel. **Min** – **Mit** hår er lyst og glat. Er det **din** – **dine** bil? **Din** – **Dine** bøger er morsomme. **Din** – **Dine** far er læge. Preben skriver om **sin** – **sit** hest. Agnes låner **mit** – **mine** tøj. Jeg låner tit **hende** – **hendes** tøj. Jeg vil skrive til **han** – **ham**. Vil du skrive til **min** – **mig**? Han taler om **du** – **dig**. Birte taler om **hun** – **hende**. De tog med **sine** – **deres** forældre i byen.

Opgave 48

Strikaðu undir persónu- og eignarfornöfnin í textanum:

Akureyri, den 25. marts 2005

Kære Lone!

Jeg skriver til dig nu fordi jeg har fået at vide at jeg har sommerferie fra d. 25. juni til d. 20. juli og du er velkommen at besøge os når som helst indenfor den tidsramme. Mine søskende rejser væk den 20. juni, men de er tilbage igen i begyndelsen af juli, så du får også lejlighed til at møde dem.

Til slut, tak skal I have for gaven. Det var virkelig pænt af jer – den må jo have kostet meget. Skriv snart og fortæl om hvornår du kan rejse herop. Kærlig hilsen, Guðrún.

Opgave 49

Settu viðeigandi persónu- og eignarfornöfn í eyðurnar:

jeg – mig – min – mit – mine

_____ er bange for at _____ bus er gået. _____ venner er i hvert fald ikke her og det undrer _____ lidt. Måske er det _____ ur som er gået i stykker. Nu bliver _____ nok for sen og _____ chef bliver vred.

du – dig – din – dit – dine

Vil _____ med i teater i aften? _____ må godt tage _____ venner med eller _____ lillebror. _____ har glædet _____ så til at se det nye stykke. Drik nu _____ te, ellers bliver den kold.

han – ham – hans

Jonas ringede i går, det er længe siden jeg har snakket med _____. _____ syntes vi skulle mødes snart, måske kunne du gå med mig på besøg til _____. _____ kæreste er også der, hun bor hos _____ nu. Jeg har altid godt kunnet lide _____ men jeg ser _____ alligevel ikke så tit.

sin – sit – sine – deres

Susanne snakkede med _____ veninde om at de skulle møde _____ gamle klassekammerater. De skulle på besøg i _____ gamle skole og Susanne var spændt på at sidde ved _____ gamle bord. Johannes, _____ klasselærer havde også inviteret dem at se _____ hjem og Susanne glædede sig til at se alle _____ venner igen.

Opgave 50

Breyttu setningunum í fleirtölu:

Du må ikke gå med dine venner nu!

Han snakkede med sin søde veninde.

Den gamle mand fortalte mig om sit nye barnebarn.

Hun kommer og henter dig i sin flotte bil.

Opgave 51

Settu inn viðeigandi eignarfor nafn:

min – mit – mine – vores

Hvor har jeg lagt _____ jakke? Jeg malede _____ værelse i går. Vi vil meget gerne male _____ hus. Jeg var på besøg hos _____ veninde. Skal vi ikke læse _____ aviser? Jeg er meget stolt over _____ land. _____ venner kommer med mig i byen i aften. _____ barn er det klogeste i hele klassen. _____ hunde er meget søde, de er altid hos mig.

din – dit – dine – jeres

Du har altid _____ grimme bukser på. _____ lange nederdel er meget pænere. I kan tage _____ børn med i biografen. _____ ur er gået i stykker, nu kommer du måske for sent. Kan I ikke lide _____ mad? Peter og Eva, _____ onkel kommer ikke på besøg i dag. Tag nu _____ tøj op fra gulvet Lise! Janus, du har glemt _____ bøger i skolen.

sin – sit – sine – deres

Hanne har ikke taget _____ søstre med i butikken. Hun tog kun _____ lille bror. Hugo og Susan kom med _____ gamle bedstefar. Der går Gitte med _____ kæreste. Han hjælper _____ forældre med at slå græsplænen. Har de gamle mennesker ikke fundet _____ penge?

Min ven skal sove i _____ telt i aften. Han skal læse i en af _____ tegneserier. Han har lånt _____ yndlings tegneserie.

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10210c.html>

Opgave 52

Finndu 10 villur í textanum og leiðréttu þær:

København, den 30. juni 2005

Hej, X.

Jeg hedder Jens. Jeg vil gerne fortælle I noget om mig selv. Mig synes at det er sjovt at lære dansk. Det synes mine søster også. Mit bror kan ikke lide dansk, hans yndlingsfag er engelsk. Vi bor hos vores forældre i en lille by. Mine mor hedder Lise, hun synes at os (mig og mine søskende) er meget søde. Vi har også en hund. Han hedder Bruno. Jeg kan meget godt lide den fordi den er så sjov. Jeg vil meget gerne få et brev fra du. Skriv snart til min.

Kærlig hilsen, Jens

Ábendingarfornöfn

Ábendingarfornöfn eru þrjú; **denne**, **dette** og **disse**. Þau stýrast af nafnorðinu sem þau vísa til, **denne** er notað í samkyni, eintölu (minn og mín – orð), **dette** í hvorugkyni, eintölu (mitt – orð) og **disse** í fleirtölu (þá skipta kyn ekki máli). **Athugið** að það er tilhneiging hjá Íslendingum að þýða þessi / þessa alltaf með disse **en það er bara notað í fleirtölu**.
Dæmi; Jeg har aldrig set denne mand. Hvem har dette hus? Jeg kender ikke disse piger.

Opgave 53

Settu inn viðeigandi ábendingarfornafn:

_____ bog er den kedeligste jeg har læst.

_____ børn er særlig pæne og velopdragne.

_____ skib sejler fra Færøerne.

_____ smukke kvinde bor i Akureyri.

_____ billede malede jeg for to år siden.

_____ drenge er mine sønner.

_____ menneske kommer ikke i mit hjem.

_____ hund er sød mod børn.

_____ mænd arbejder hos kommunen.

_____ år har været det bedste i mit liv.

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10211a.html>

Upprifjun

Þýddu stílinn á dönsku:

Bróðir minn er eldri en ég. Hann á heima í þessu bláa húsi með konunni sinni og litlu börnunum sínum. Hún elskar manninn sinn og börnin sín. Börnin elska foreldra sína. Fórst þú í bíó í gærkvöldi með vinum þínum? Ef (hvis) þið hafið skrifað stílinn megið þið taka bækurnar ykkar og fara heim. Þið sáuð hann gefa dóttur sinni þessa rauðu rós. Vinir okkar hafa boðið (invitere) okkur í mat (til middag). Við hlökkum mikið til. Þvoðu hendurnar á þér áður en þú borðar. Hefur þú lesið þessa bók? Já, hún er mjög spennandi. Ég byrjaði að lesa hana í gær, en mér fannst hún leiðinleg.

Settu inn viðeigandi persónu- og eignarfornöfn:

Kære Guðrún.

Mange tak for _____ invitation. _____ har tænkt _____ at bruge 15 dage af _____ ferie til rejsen til Island. Resten af ferien vil _____ bruge herhjemme sammen med _____ forældre. _____ har nemlig bedt _____ om at hjælpe _____ med at male hele huset. _____ søster Mette kommer på besøg i begyndelsen af august. _____ bor i Italien, så _____ vil selvfølgelig gerne være sammen med _____ mens _____ er her. Jeg håber _____ har det godt og _____ glæder _____ til at se _____. Måske kan _____ også møde _____ veninde og så kunne _____ lave noget sjovt sammen.

Kærlig hilsen, Lone.

Frekari æfingar til upprifjunar finnur þú á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20201c.html>

Óákveðin fornöfn

nogen (samkyn, eintala)	einhver
noget (hvorugkyn, eintala)	eitthvað
nogle (fleirtala)	einhverjir
ingen (samkyn, eintala)	enginn
intet (hvorugkyn, eintala)	ekkert
ingen (fleirtala)	engir
den ene ... den anden	annar...hinn / önnur...hin
det ene... det andet	annað...hitt
hinanden	hvor annar
begge (to)	báðir
man/en – ens	maður /manns

Opgave 54

Þýddu setningarnar á dönsku:

Annar bróðirinn kom of seint í morgun en hinn svaf heima í rúminu sínu.

Þau hafa þekkt hvort annað í mörg ár.

Þið getið lesið aðra bókina í dag en hina á morgun.

Þær eru báðar mjög skemmtilegar.

Maður getur aldrei verið viss um neitt.

Annað herbergið er stórt en hitt er lítið.

Átt þú einhver systkini?

Já, ég á nokkra bræður en enga systur.

Spurnarorð

Hv-orð sem eru notuð til að hefja spurningar.

<i>danska</i>	<i>ísl.</i>	<i>dæmi</i>
hvem	hver	Hvem spiste alle æblerne? ATH. Bara notað um persónur
hvad	hvað	Hvad er klokken? ATH. Notað um hluti
hvis	hvers	Hvis søn er det? ATH. Notað sem eignarfall, hver á....?
hvor	hvar	Hvor bor du?
hvor	hversu	Hvor meget koster det? (mange – meget) Hvor gammel er du? ATH. Notað til að spyrja um magn eða fjölda
hvor ... fra	hvaðan	Hvor kommer du fra?
hvor ... hen	hvert	Hvor skal du hen i sommerferien?
hvilken	hvaða	Hvilken bil har du? (samkyn, eintala)
hvilket	hvaða	Hvilket hus har du? (hvorugkyn, eintala)
hvilke	hvaða	Hvilke biler har du? (fleirtala)
hvorfor	af hverju	Hvorfor kom du ikke i går?
hvordan	hvernig	Hvordan kan du spise den gamle pizza?
hvornår	hvenær	Hvornår kommer du hjem?

Opgave 55

Strikaðu undir rétt orð:

Hvad – Hvor skal du hen i morgen?

Hvem – Hvordan skal du møde i morgen?

Hvad – Hvor gammel er du?

Hvem – Hvad er din adresse?

Hvad – Hvor mange søskende har du?

Hvordan – Hvorfor er du så sur?

Hvem – Hvornår vågnede du i morges?

Hvor – Hvordan er dit hår?

Hvad – Hvor vil du spørge om?
Hvorfor – Hvor bor du?
Hvem – Hvad hedder du?
Hvor – Hvornår ligger din skole?
Hvordan – Hvorfor er dine øjne?
Hvad – Hvordan synes du om dansk?
Hvad – Hvilken film er din yndlings film?
Hvad – Hvor høj er du?

Opgave 56

Settu viðeigandi spurnarorð í eyðurnar:

_____	kommer du hjem?	Med toget.
_____	så jeg dig ikke i biografen?	Var du der ikke?
_____	skal du arbejde?	I weekenden.
_____	drengene snakkede du med?	Mine kammerater.
_____	meget kostede denne sweater?	Den kostede 199.
_____	bus går ned til centrum?	Bus nr. 6.
_____	mødte du i supermarkedet?	Min mormor.
_____	skal du lave i sommerferien?	Jeg skal rejse.
_____	lang tid tager det at gå i byen?	Kun 10 minutter.
_____	bil lånte du?	Min fars bil.
_____	gammel er din morfar?	Han er 68 år.
_____	kan du bedst lide at spise?	Pølser.
_____	bøger har du læst for nylig?	Harry Potter bøgerne.
_____	kommer din penneven fra?	Fra Frankrig.
_____	er din bedste ven?	Det er Louise.
_____	kan du komme på besøg?	I morgen.
_____	skal du hen til sommer?	Til Reykjavík.
_____	var du forsinket i morges?	Jeg sov for længe.

_____ skuespiller synes du bedst om? Russel Crowe.
_____ bor din ældste søster? I Hafnarfjörður.

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10211b.html>

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10211c.html>

Töluorð

1	en (et)	17	sytten
2	to	18	atten
3	tre	19	nitten
4	fire	20	tyve
5	fem	21	enogtyve
6	seks	30	tredive
7	syv	40	fyrre
8	otte	50	halvtreds
9	ni	60	tres
10	ti	70	halvfjerds
11	elleve	80	firs
12	tolv	90	halvfems
13	tretten	100	hundrede
14	fjorten	123	et hundrede treogtyve
15	femten	1000	tusind
16	seksten	2300	to tusind tre hundrede

Opgave 57

Númeraðu saman tölurnar:

1.	4	–	femoghalvtreds
2.	8	–	fyrre
3.	13	–	tretten
4.	18	–	femogtres
5.	30	–	fire
6.	40	–	otte
7.	55	–	femogfirs
8.	65	–	atten
9.	75	–	tredive

10.

85

—

femoghalvfjerds

Opgave 58

Skrifaðu hvaða tölur þetta eru (með tölustöfum):

Jonas er femogtress _____ ár gammel. Han bor i en lille lejlighed på nioghalvtreds _____ kvadratmeter sammen med sine otte _____ dyr. Han har tre _____ fugle, en _____ kat og fire _____ fisk. En af hans venner har langt flere dyr, ialt otteogtredive _____ stykker, deraf sytten _____ finker og seksten _____ fisk. Det tager lang tid at sørge for at dyrene har det godt. Jonas har engang regnet ud at han bruger ca. tres _____ minutter hver dag på det som bliver til hele fire hundrede og tyve _____ minutter om ugen.

Opgave 59

Skrifaðu þessar tölur með bókstöfum:

44

55

63

77

84

95

212

1330

Athugið að þegar talað er um tugi í sambandi við aldur eða tíma er alltaf miðað við lægri tuginn, öfugt við íslensku.

20 – 29	tyverne
30 – 39	trediverne
40 – 49	fyrirerne
50 – 59	halvtredserne
60 – 69	tresserne
70 – 79	halvfjerdserne
80 – 89	firserne
90 – 99	halvfemserne

Dæmi: Knud er 59 ár gammel, han er i halvtredserne. Han blev født i fyrirerne.

Raðtölur

1. den første	16. den sekstende
2. – anden	17. – syttende
3. – tredje	18. – attende
4. – fjerde	19. – nittende
5. – femte	20. – tyvende
6. – sjette	21. – enogtyvende
7. – syvende	30. – tredvte
8. – ottende	40. – fyrre–tyvende
9. – niende	50. – halvtred–sinds–tyvende
10. – tiende	60. – tre–sinds–tyvende
11. – ellefte	70. – halvfjerd–sinds– tyvende
12. – tolvte	80. – fir–sinds–tyvende
13. – trettende	90. – halvfem–sinds–tyvende
14. – fjortende	100. – hundrede
15. – femtende	1000. – tusinde

Athugið að raðtöluendingin fer bara aftan á tuginn.

Opgave 60

Þýddu setningarnar á dönsku (tölurnar í bókstöfum):

Ég á afmæli 27. júní.

Ég fæddist (blev født) árið 1979.

Það er áttundi áratugurinn.

Ég er 26 ára en pabbi minn er 58 ára.

Hann er á sextugsaldri.

Mamma mín fæddist 18. apríl árið 1950.

Það var á sjötta áratugnum.

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10208a.html>

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10208b.html>

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20202c.html>

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20202b.html>

Tímasetningar

liðið	ókomið
i nat	i nat
i går, i morges	i morgun
i aftes	i aftun
i forgårs	i overmorgun
i søndags	pá søndag
for tre dage siden	om tre dage
i sidste måned	i næste måned
i sommer	til sommer
i weekenden	i weekenden
i fjor	til næste år

Aðrar almennar tímasetningar

om søndagen	á sunnudögum
ved fem-tiden	um fimm leytið
om sommeren	á sumrin
forleden dag	um daginn
formiddag	fyrri partinn
eftermiddag	seinni partinn
i morgenaften	annað kvöld

Ugedagene: mandag, tirsdag, onsdag, torsdag, fredag, lørdag, søndag

Månederne: januar, februar, marts, april, maj, juni, juli, august, september, oktober, november, december.

Opgave 61

Settu viðeigandi forsetningu inn í setningarnar:

Jeg var på besøg _____ aftes hos min veninde. Vi mødes altid _____ mandagen men _____ går skulle jeg absolut se hende selv om det først var meningen at møde hende _____ fire dage. Jeg kom til hende _____ otte-tiden. Vi plejer ellers at snakke sammen _____ aftenen men nu ville jeg ikke snakke i telefon. Vi skulle nemlig finde på noget at lave _____ weekenden. Så har jeg lige snakket med min fætter, Jens, han skal nemlig komme _____ morgen og vi har tænkt os at gå i biografen _____ morgenaften. Jeg så ham ellers _____ fem dage siden, _____ lørdags.

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10212a.html>
<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20212a.html>

Upprifjun

Þýddu stílinn á dönsku:

Af hverju komu þau ekki í gærkvöldi? Þið hittuð þau í morgun, hvenær ætluðu þau að tala við ykkur aftur (igen). Hvor bræðranna kallaði á þau? Hvaða hús keypti hann? Hefur hún komið til hans? Hvað er afi þinn gamall? Er hann á áttræðisaldri? Mér finnst hann líta vel út. Hvert ætlið þið í sumarfríinu? Má ég fara með ykkur í sumarbústaðinn? Hvar er hann? Hversu margir geta verið þar? Hvaða leið keyrir maður þangað?

Frekari æfingar til upprifjunar finnur þú á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20207b.html>

Orðasambönd – forsetningar

Listi með ýmsum orðasamböndum:

vente på	bíða eftir
tænke på	hugsa um
høre på	hlusta á
tage på	fara í (föt)
være sur på	vera fúll við
være vred på	vera reiður við
være sikker på	vera viss um
finde ud af	komast að
være træt af	þreyttur á
ked af	leiður á
gå glip af	missa af
på grund af	vegna
holde af	þykja vænt um
lede efter	leita að
spørge efter	spyrja um
længes efter	sakna
høre efter	taka eftir, hlusta á
sørge for	sjá um
interessere sig for	hafa áhuga á
have brug for	hafa þörf á
være bange for	vera hræddur við
være glad for	vera hrifinn af
have mulighed for	eiga möguleika á
finde sig i	sætta sig við
deltage i	taka þátt í
interesseret i	hafa áhuga á
forelsket i	ástfanginn af
enig i	sammála um
tale med	tala við
følges med	fylgjast að
lade være med	sleppa
skændes med	rífast við
hjælpe med	hjálpa við
vild med	brjálaður í
gå i gang med	byrja á
holde op med	hætta
gifte sig med	giftast
være færdig med	hafa lokið við
lege med	leika við
være ligeglad med	vera sama um
sød mod	almennilegur við
fortælle om	segja frá
være i tvivl om	vera í vafa um
synes om	líka við

irriteret over	pirraður á
forbavset over	hissa á
vænne sig til	venja sig á
lytte til	hlusta á
have lyst til	hafa áhuga á – langa
glæde sig til	hlakka til
lægge mærke til	taka eftir
have råd til	hafa efni á
blive ved	halda áfram
have svært ved	eiga erfitt með

Athugið að forsetningin í er alltaf notuð um staðsetningar, búa í borg, bæ, landi, o.s.frv nema um götur og eyjar! *Dæmi:* Jeg bor i Akureyri.

Opgave 62

Settu viðeigandi forsetningu í eyðurnar:

Jeg er træt _____ at gå i skole. Jeg glæder mig _____ at begynde på arbejdet når jeg bliver færdig _____ skolen. Jeg har lyst _____ at rejse til Australien til sommer, min bedste ven har fortalt mig meget _____ landet. Jeg har mulighed _____ at tage derhen i augustmåned og jeg er interesseret _____ at være der i fem uger. Jeg tænker meget _____ hvor sjovt det bliver, jeg er også helt vild _____ at opleve noget nyt. Jeg må vænne mig _____ at stå på egne ben. Jeg er ikke i tvivl _____ at det er det helt rigtige for mig. Jeg var alligevel lidt forbavset _____ at høre hvor meget det koster men det må jeg bare finde mig _____. Jeg vil i hvert fald ikke gå glip _____ denne chance. Nu venter jeg spændt _____ om min ven kommer også. Han er bare så forelsket _____ sin nye kæreste så derfor kan jeg ikke være sikker _____ at han kommer. Jeg bliver ikke sur _____ ham, hans kæreste har altid været så sød _____ mig. Det ender nok med at min ven gifter sig _____ hende.

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/102/dan10212b.html>

Upprifjun

Þýddu stílinn á dönsku:

Við erum oft þreytt á morgnana þegar (nár) við þurfum að fara á fætur. Flestir eiga að mæta í skólann og vinnuna um átta leytið. Fórst þú í bíó í gær? Nei, ég hef ekki efni á að fara út og skemmta mér. Hann var að hjálpa vini sínum að gera við bílinn hans. Ég kynntist sætum strák í fyrradag sem ég er orðin ástfangin af. Ég er hrædd um að hann hugsí ekki um mig á hverjum degi. Ég ætla ekki að segja neinum frá því og ég hlakka til að hitta hann aftur. Ég er viss um að han vilji fara með mér í bæinn og ég ætla að taka vel eftir hverju hann hefur áhuga á.

Frekari æfingar til upprifjunar finnur þú á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20212b.html>

Ýmis atviksorð

nár/da (þegar)

Við notum **nár** um það sem er ókomið og það sem er endurtekið. *Dæmi:* Jeg kommer, når jeg kan. Han plejede at komme når han var i byen.

Við notum **da** um liðna atburði sem gerðust einu sinni.

Dæmi: Jeg fik min første cykel, da jeg var syv år.

Pigen får en ny cykel, når hun bliver syv år.

Opgave 63

Settu inn når og da:

Hunden kom aldrig, _____ man kaldte. Han snorker altid, _____ han sover. Han var lige kommet inden for døren, _____ telefonen ringede. De plejede at sidde lidt og diskutere, _____ gæsterne var gået. Solen skinnede, _____ vi tog af sted i morges. Du må besøge mig, _____ du kommer til København. Han vågnede med et sæt, _____ vækkeuret pludselig ringede. Ring til mig, _____ du ved noget mere om sagen. Han spekulerede på, hvad han skulle sige, _____ han mødte hende igen. Der er ikke mange penge tilbage, _____ de faste udgifter er betalt. Han var altid meget hjælpsom, _____ der var gæster til stede. _____ hun så hans ansigt, vidste hun, der var sket noget glædeligt.

Hun glemte at sige farvel, _____ hun gik. Hun er altid så glemsom, _____ hun har travlt. Han plejede at komme af sted i sidste øjeblik, _____ han skulle på kontoret, men i dag var han blevet vækket tidligt, _____ telefonen ringede kl. 6.

om/hvis

Þessi orð geta verið ruglandi en “**om**” þýðir **hvort** og “**hvis**” þýðir **ef**.

Opgave 64

Settu inn om og hvis:

Kan du sige mig, _____ butikkerne lukker klokken 7 i dag? Jeg ved ikke, _____ postbudet har været her endnu. _____ vejret bliver godt, tager vi til stranden. Læreren spurgte, _____ Lars havde læst på sine franske verber. Bare jeg vidste, _____ det kan betale sig at få uret repareret. Jeg kan få en god pris for min bil, _____ jeg sælger den nu, jeg ved ikke, _____ den er noget værd om to år. Jeg synes, du skulle rejse sydpå i ferien, _____ du kan få råd til det. Vi kan lukke vinduet, _____ du synes, det trækker. Denne forretning bytter altid varer, _____ man ikke er tilfreds.

det/der (það)

Það getur verið ruglandi að átta sig á hvenær á að nota **det** og hvenær **der**, þar sem þessi orð þýða iðulega bæði það.

DER vísar til nafnorðs eða fornafns og er notað í spurningum, þegar spurt er um eitthvað óákveðið. Stundum þýðum við ekki þetta orð á íslensku. Ágæt þumal fingursregla er að maður notar **der** þegar maður staðsetur eitthvað.

Dæmi: **Der** kom en mand forbi huset. **Der** var mange gæster til stede. Var **der** nogen som kom mens jeg var væk? **Der** skete noget i går, som jeg er meget ked af.

DET vísar til nafnháttar eða fallsetningar.

Dæmi: **Det** er dejligt at holde ferie. **Det** er dejligt, at du vil hjælpe mig med opgaverne.

ATH. Fyrir þá sem kunna muninn á “it is” og “there is” á ensku, má benda að **det** = it og **der** = there. Athugið að þetta er þó ekki tæmandi regla en gefur ágæta hugmynd um muninn.

Opgave 65

Settu inn DETog DER eftir því sem við á:

_____ koster meget at købe et nyt hus.

_____ regner nok ikke så meget i dag.

_____ er ingen elever i skolen i dag.

_____ er sundt at spise æbler.

_____ sidder nogle mennesker ude i haven.

_____ bliver sjovt at rejse til USA.

_____ ligger mange flotte huse i min gade.

Opgave 66

Þýddu stílinn á dönsku:

Það snjóaði mikið í gær. Það er mikill snjór í garðinum mínum. Það er erfitt að labba á götunum. Er enginn heima? Það voru margir hér í gær. Þarna er maður sem ég þekki. Það stóð eitthvað í dagblaðinu um þig. Er einhver sem þú þekkir sem skrifar í blaðið? Það er allt í lagi. Það er gott að þekkja rétta fólkið.

Þetta má æfa betur á:

<http://hyrna.vma.is/Fjarkennsla/Danska/202/dan20211a.html>

Orðaröð

Orðaröð á dönsku er venjulega eins og á íslensku. Það sem þarf að varast er annars vegar að ruglast ekki á orðaröð í ensku og hins vegar að aukasetningar (byrja til dæmis á at, fordi, hvis...) eru öðruvísi því þá færast atviksorð fram fyrir sögn. *Dæmi:* Du sagde, at du **ikke** ville komme i aften.

Opgave 67

Þýddu stílinn á dönsku:

Sterki maðurinn sagði alltaf að hann hefði ekki verið sterkur þegar hann var lítill. Ef ég get komið í kvöld þarf ég ekki að koma á morgun. Vinsæla stelpa var ekki í bænum af því að hún gat ekki komið. Strákarnir ætla að hitta okkur á eftir, þó að þú viljir það ekki. Þeir koma örugglega aftur ef við komum ekki í kvöld. Þegar ég kem næst í bæinn langar mig að koma í heimsókn til þín.

Listi yfir ýmis smáorð

og	og	alltaf	altid
en	men	aldrei	aldrig
...en	...end	ekki	ikke
líka	ogsá	sem	som
kannski	máske	áður	før, inden
þegar	nár/da	reyndar	faktisk
ef	hvis	því miður	desværre
núna	nú	af því að	fordi
samt	alligevel	svo	så
þó að	selv om	á meðan	mens
annað hvort	enten	aftur	igen
eða	eller	bráðum	snart
þess vegna	derfor	oft	tit, ofte
bara	kun	allt í einu	pludselig
stundum	somme tider	hvort	om

Listi yfir sterkar sagnir (ekki tæmandi)

nafnháttur	nútið	þátíð	lýs.h. þát.	Ísl. Þýðing
bede	+r	bad	(har) bedt	biðja
bide	+r	bed	(har) bidt	bíta
binde	+r	bandt	(har) bundet	binda
blive	+r	blev	(er) blevet	verða
bringe	+r	bragte	(har) bragt	koma með
burde	bør	burde	(har) burdet	eiga að
drikke	+r	drak	(har) drukket	drekka
dø	+r	døde	(er) død	deyja
falde	+r	faldt	(er) faldet	detta
finde	+r	fandt	(har) fundet	finna
flyve	+r	fløj	(er) fløjet	fljúga
forsvinde	+r	forsvandt	(er) forsvundet	hverfa
fortælle (om)	+r	fortalte	(har) fortalt	segja (frá)
følge	+r	fulgte	(har) fulgt	fylgja, elta
få	+r	fik	(har) fået	fá
gide	+r	gad	(har) gidet	nenna
gribe	+r	greb	(har) grebet	grípa
græde	+r	græd	(har) grædt	gráta
gøre	gør	gjorde	(har) gjort	gera
gå	+r	gik	(har/er) gået	fara/ganga
have	har	havde	(har) haft	hafa/eiga
hedde	+r	hed	(har) heddet	heita
hjælpe	+r	hjalp	(har) hjulpet	hjálpa
holde	+r	holdt	(har) holdt	halda á/stoppa
komme	+r	kom	(er) kommet	koma
kunne	kan	kunne	(har) kunnet	geta/kunna
lade	+r	lod	(har) ladet	láta

le	+r	lo	(har) let	hlæja
ligge	+r	lå	(har) ligget	liggja
lægge	+r	lagde	(har) lagt	leggja
løbe	+r	løb	(har/er) løbt	hlaupa/renna
måtte	må	måtte	(har) måttet	mega/verða
ryge	+r	røg	(har) røget	reykja
række	+r	rakte	(har) rakt	rétta
se	+r	så	(har) set	sjá
sidde	+r	sad	(har) siddet	sitja
sige	+r	sagde	(har) sagt	segja
skrive	+r	skrev	(har) skrevet	skrifa
skulle	skal	skulle	(har) skullet	eiga að/ætla
slippe	+r	slap	(har/er) sluppet	sleppa
slå	+r	slog	(har) slået	slá
smide	+r	smed	(har) smidt	henda/kasta
sove	+r	sov	(har) sovet	sofa
springe	+r	sprang	(har) sprunget	stökkva
spørge	+r	spurgte	(har) spurgt	spyrja
stjæle	+r	stjal	(har) stjålet	stela
stå	+r	stod	(har) stået	standa
synge	+r	sang	(har) sunget	syngja
sælge	+r	solgte	(har) solgt	selja
sætte	+r	satte	(har) sat	setja
tage	+r	tog	(har) taget	taka
tie	+r	tav	(har) tiet	þegja
træffe	+r	traf	(har) truffet	hitta
trække	+r	trak	(har) trukket	draga
turde	tør	turde	(har) turdet	þora
tvinge	+r	tvang	(har) tvunget	þvinga/neyða
tælle	+r	talte	(har) talt	telja
vide	ved	vidste	(har) vidst	vita
ville	vil	ville	(har) villet	vilja/munu
vinde	+r	vandt	(har) vundet	vinna (keppni)
vække	+r	vakte	(har) vakt	vekja (athygli)
vælge	+r	valgte	(har) valgt	velja/kjósa
være	er	var	(har) været	vera

Ýmsir stílar OVERSÆT TIL DANSK:

1. Stór strákur í hvítu húsi var að borða heitu pylsurnar. Ég sá einnig nokkrar sætar stelpur í hvíta húsinu. Þær sögðu við stóra strákinn: borðaðu pylsurnar!

Þekkir þú stóra strákinn sem býr með sætri stúlku í hvíta húsinu. Sjáðu! Stóri strákurinn er að kyssa sætu stelpuna! Og hann getur ekki hætt! Við vorum að lesa margar góðar bækur en góðu bækurnar voru ekki alltaf skemmtilegar. Hvað finnst þér?

2. Synir gömlu kvennana komu í heimsókn. Nemendurnir í bekknum eru þreyttir (træt) og svangir (sulten).

Góðu kennararnir eru að hjálpa lélegum (dårlig) nemendum.

Mér finnst gott að horfa á góða mynd.

Mér finnst strákurinn vera duglegur.

Þið getið hjálpað gömlu konunni.

3. Í litla sveitaþorpinu (*en landsby*) eru margar mjóar (*smal*) götur. Húsin eru lítil og falleg og í görðunum (*en have*) eru gömul, há tré (*et træ*). Þessi vinalegi (*venlig*) bær (*en by*) er miklu fallegri en höfuðborgin (*en hovedstad*).

Góða, gamla konan á heima (*at bo*) í litlu, gulu húsi.

Litlu börnin sáu mörg há tré og falleg blóm (*en blomst*) í skóginum (*en skov*). Þau eru rauðari en blómin í stóru görðunum í borginni.

4. Ætlar þú að heimsækja okkur í kvöld?

Já, ég kem til ykkar með vinkonu minni.

Við tökum líka hundinn okkar með, er það í lagi?

Hvað er hundurinn ykkar gamall?

Hann er fjögurra ára gamall.

Nágránnir mínir eiga stóran hund.

Þau taka hann alltaf með.

Stóri hundurinn kemur til þeirra þegar þau kalla.

Strákurinn á sæta kærustu.

Hann er ástfanginn af henni.

Elskar hún hann?

5. Ég veit vel (godt) að þið nennið þessu ekki.

Kennararnir hafa ekki útskýrt (at forklare) málfræðireglurnar (en grammatikregel) nógu vel.

Nokkrir þreyttir menn sátu og voru að drekka kaffi, þegar forstjóri fyrirtækisins (en direktør - et firma) kom inn.

Góðu bakararnir eru ekki í vafa um að brauðið sé of (for) dýrt.

Borðaðu brauðið! Ertu búinn að borða pylsu (at have + lýs.h.þát.)?

Vinir bræðra minna eru heppnustu (heldig) menn sem ég þekki.

6. Hættu þessu! Þú mátt ekki reykja hér! Getur þú ekki hætt?
Þekkir þú þessa skáldsögu? Hún er besta og áhugaverðasta skáldsagan sem ég hef lesið.

Ertu búinn að lesa nýju skáldsögu hofundarins (en forfatter)? Nei, en ég er að lesa þessa skemmtilega bók. Skemmtilega bókin heitir STEDFAR....

7. Taktu þetta með! Þetta er bókin okkar!

Hvað varst þú að gera í húsinu mínu?

Ég var að reyna að hjálpa ykkur.

Hvar er nýja bókin? Hún liggur á hvíta borðinu í stofunni.

Ertu búinn að lesa þessa bók?

Hvað heitir höfundur bókarinnar? Þekkir þú hann? Er hann vinur ykkar?

Kemur þú með okkur til hans í kvöld?

8. Hvað ertu að segja? Komdu með okkur! Við förum í bílnum mínum.

Getið þið komið með mér?

Þessi bíll er ekki bíllinn ykkar!

Nýji bíllinn stendur við stóra húsið í bænum. Ertu búinn að sjá hann?

Mér finnst hann mjög fallegur.

Hvað heitir eigandi (en ejer) bílsins?

Ég þekki hann ekki. En hann er skemmilegasti maðurinn í bænum!

Sætu konurnar elska börnin sín.....

9. Hvað varstu að reyna að segja við okkur í morgunn?

Ég man ekki hvað ég ætlaði að segja ykkur en það var gaman að kynnast ykkur.

Hver er þessi ungi maður? Þekkið þið hann? Veistu hvort hann eigi heima í þessu húsi?

Sæta stelpa kom til mín og gaf mér falleg blóm. Fallegu blómin eru fallegustu blómin sem ég hef fengið. Finnst ykkur ekki?

Hvað finnst þeim um þennan skóla? Þeir segja að hann sé góður skóli.

10. Hver var að keyra í þessum bíl ásamt þessari stúlku, þessu barni og þessum strákum?

Hvers vegna var sæti strákurinn að keyra í bílnum sínum með barninu sínu, kærustinni sinni og vinunum sínum?

Þekkið þið þau? Hvað eru þau gömul?

Kærasta stráksins er á þrítugsaldri.

Hvaða stelpur finnst þér vera fallegustu stelpurnar í bekknum?

11. Íslensk stúlka ætlar að búa hjá danskri fjölskyldu sem átti heima í þessu húsi. Hvaða hús? Íslenska stúlkan vill læra erlend tungumál. Hvaða mál?

Prófin byrja í næstu viku. Þið eigið að vera dugleg að læra! Byrjaðu núna!

Hvað var kennarinn að segja? Þessi kennari er besti kennari skólans.

Hann er á sextugsaldri. Hver getur hjálpað ykkur?